

PYHÄ-LUOSTO YLEISKAAVA

PELKOSENNIEMI

OSAYLEISKAAVA

OSA-ALUE 6 / PYHÄJÄRVEN KYLÄN ALUE

Ilmakuva: Lentokuva Vallas Oy, toukokuu 2000

YLEISKAAVASELOSTUS

19.4.2017

ARKKITEHTITOIMISTO HAVAS ROSBERG OY

1. YLEISET LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	5
1.1 Yleiskaavan tarkoitus	5
1.2 Suunnittelualue	5
1.3 Kaavaprosessin vaiheet	9
1.4 Kaavan sisältö	10
2. LÄHTÖKOHDAT	11
2.1 Luonnonympäristö	11
2.1.1 Luonnon yleispiirteet	11
2.1.2 Topografia	13
2.1.3 Vesistöt	13
2.1.4 Pohjavesialueet	13
2.1.5 Maisemarakenne	13
2.1.6 Perinnemaisemat	15
2.1.6 Luonnon monimuotoisuus	15
2.1.7 Luonnonsuojelualueet	15
2.1.8 Uhanalaisten lajien havainnot	15
2.1.9 Linnusto	15
2.1.10 Lepakot	16
2.1.11 Maa- ja metsätalous	16
2.2 Rakennettu ympäristö	16
2.2.1 Asutuksen historiaa	16
2.2.2 Väestön rakenne ja kehitys	16
2.2.3 Yhdyskuntarakenne	17
2.2.4 Kyläkuva	17
2.2.5 Asuminen	17
2.2.6 Palvelut	17
2.2.7 Työpaikat ja elinkeinotoiminta	17
2.2.8 Virkistys	17
2.2.9 Liikenne	17
2.2.10 Rakennettu kulttuuriympäristö	17
2.2.11 Muinaismuistot	18
2.2.12 Tekninen huolto	20
2.2.13 Erityistoiminnot	20
2.2.14 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt	20
2.2.15 Sosiaalinen ympäristö	21
2.3 Suunnittelutilanne	21
2.3.1 Maakuntakaava	21
2.3.2 Yleis- ja asemakaavat	24
2.4 Rakennusjärjestys	28

2.5 Pohjakartta	28
2.6 Suojelupäätökset	28
2.7 Lähiympäristön kaavatilanne ja suunnitelmat	29
2.8 Aluetta koskevat suunnitelmat ja selvitykset	29
2.9 Täydentävät ja rinnakkaiset suunnitelmat	30
3. YLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	30
3.1 Yleiskaavan suunnittelun tarve	30
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö	30
3.3 Tavoitteet ja mitoituseriaatteen	30
3.4 Yleiskaavaehdotes	31
3.5 Yleiskaavaehdotes	31
4. YLEISKAAVAN TAVOITTEET	31
4.1 Kunnan asettamat tavoitteet	31
4.2 Maanomistajien ja toimijoiden tavoitteet	31
4.3 Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet	31
4.4 Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet	31
4.5 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	32
5. YLEISKAAVAN KUVAUS	34
5.1 Perusteet	34
5.2 Mitoitus	34
5.3 Aluevaraukset	36
5.3.1 Asuinalueet	37
5.3.2 Loma-asutus ja rantarakentaminen	37
5.3.3 Suojelu	37
5.3.4 Virkistys	38
5.3.5 Palvelut	39
5.3.6 Liikenne ja tekninen huolto	39
5.3.7 Eritysisalueet	39
5.4 Suhde maakuntakaavaan	40
5.5 Yleiskaavamerkinntät ja -määräykset	42
5.6 Kaavakartta	43
6. YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET	44
6.1 Vaikutusalue	44
6.2 Vaikutukset yhdyskuntarakentamiseen	44
6.3 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön	44
6.4 Vaikutukset luontoon	45
6.5 Vaikutukset maisemaan	47

6.6 Vaikutukset liikenteeseen	48
6.7 Vaikutukset tekniseen huoltoon	50
6.8 Vaikutukset talouteen	50
6.9 Vaikutukset terveyteen	51
6.10 Vaikutukset sosiaalisiin oloihin	51
6.11 Vaikutukset kulttuuriperintöön	51
6.12 Muut merkittävät vaikutukset	51
6.13 Vaikutusselvityksen huomiointi	51
7. YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN	52
LIITTEET	53

1. YLEISET LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

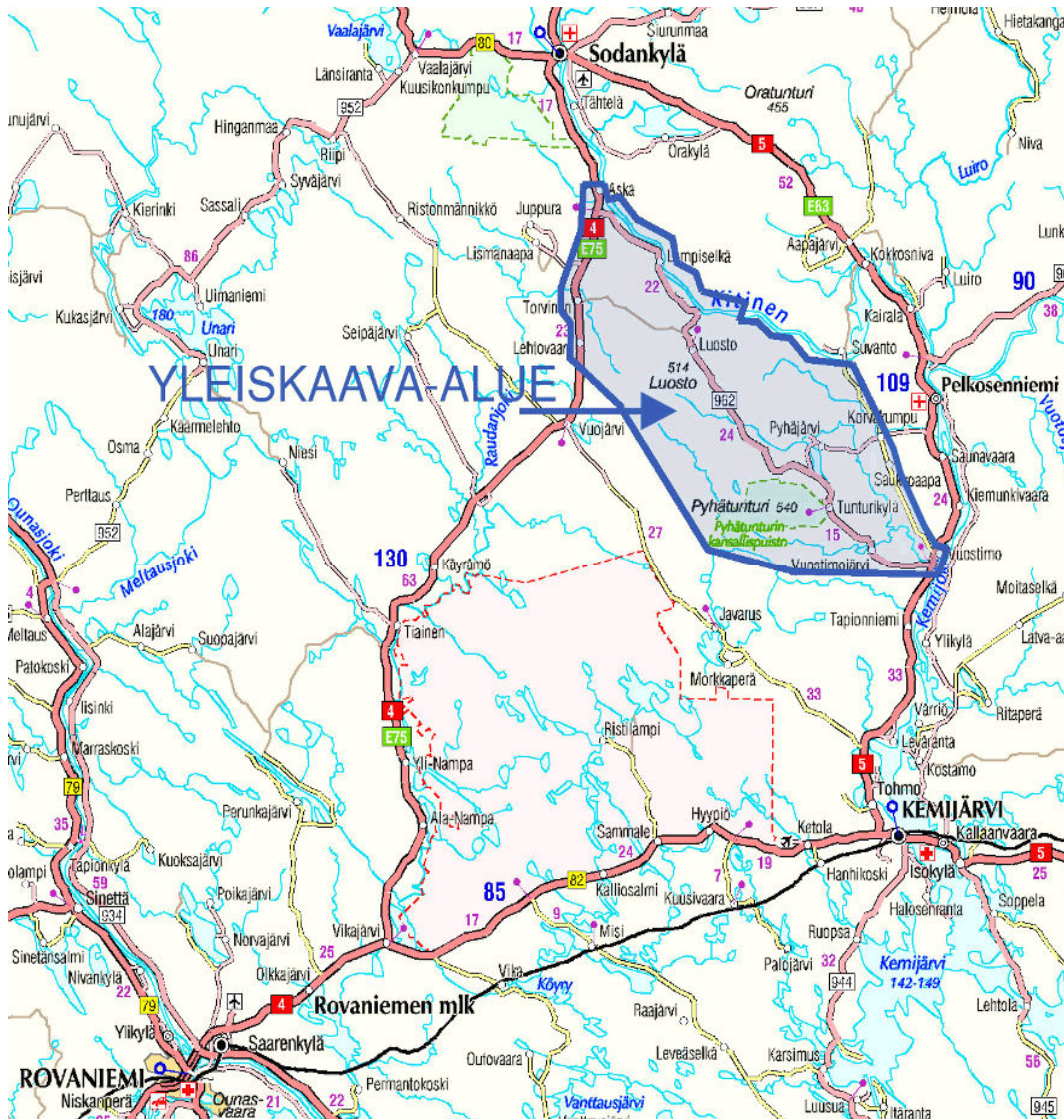
1.1 Yleiskaavan tarkoitus

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja maankäytön perustaksi.

Yleiskaavan selostuksen sisältövaatimukset on yleisluontoisesti esitetty MRA 17 §:ssä.

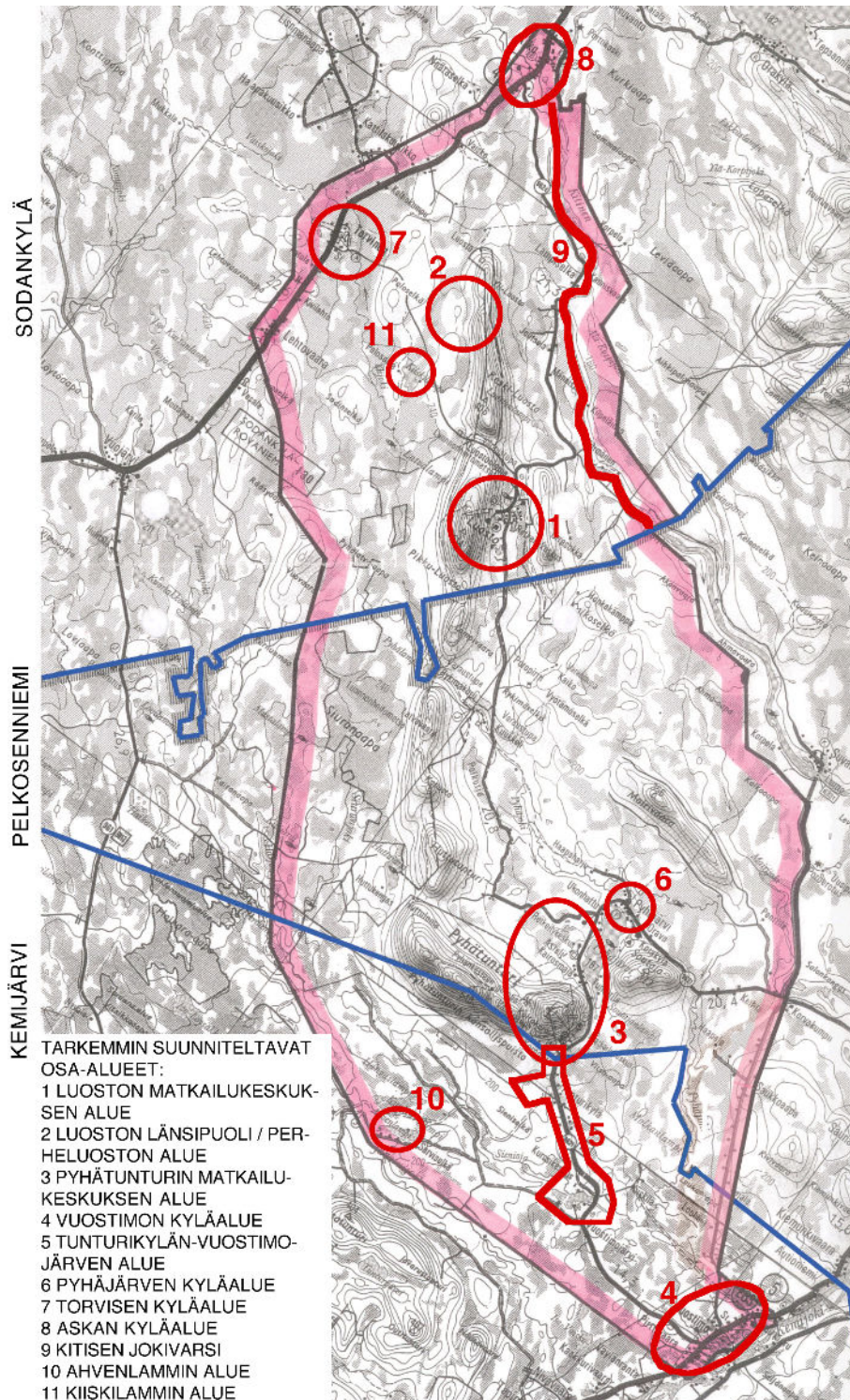
1.2 Suunnittelualue

Suunnitelma kuuluu osana kolmen kunnan, Kemijärvi, Pelkosenniemi ja Sodankylä, alueelle ulottuvaan Pyhä-Luosto yleiskaavaan (kuva 1). Alue on luode-kaakko suuntaisesti pitkänomainen käsittäen Pyhätunturin ja Luoston tunturijonon sekä niitä ympäröivät alueet. Koko yleiskaava-alueen pinta-ala on noin 700 km².

Kuva 1. Pyhä-Luosto yleiskaava-alueen sijainti.

Yleiskaavahanke käsittää koko alueen yleispiirteisen yleiskaavan lisäksi tarkempia osayleiskaavoja. Osa-alueet on nimetty yleiskaavatyön käynnistämisen yhteydessä. Selkeyden ja johdonmukaisuuden vuoksi käytetään tähän kaavakokonaisuuteen kuuluvista osayleiskaavoista alkuperäisen suunnitelman mukaisia nimiä. Tämän osayleiskaavan nimi on Pyhä-Luosto yleiskaavan osa-alue 6 / Pyhäjärven kylän alue. Alue on oheisessa koko yleiskaavan rajauksen esittävässä kartassa (kuva 2) ympyröity alue nro 6. Tähän mennessä ovat valmistuneet osa-alueet 1, 3 ja 9.

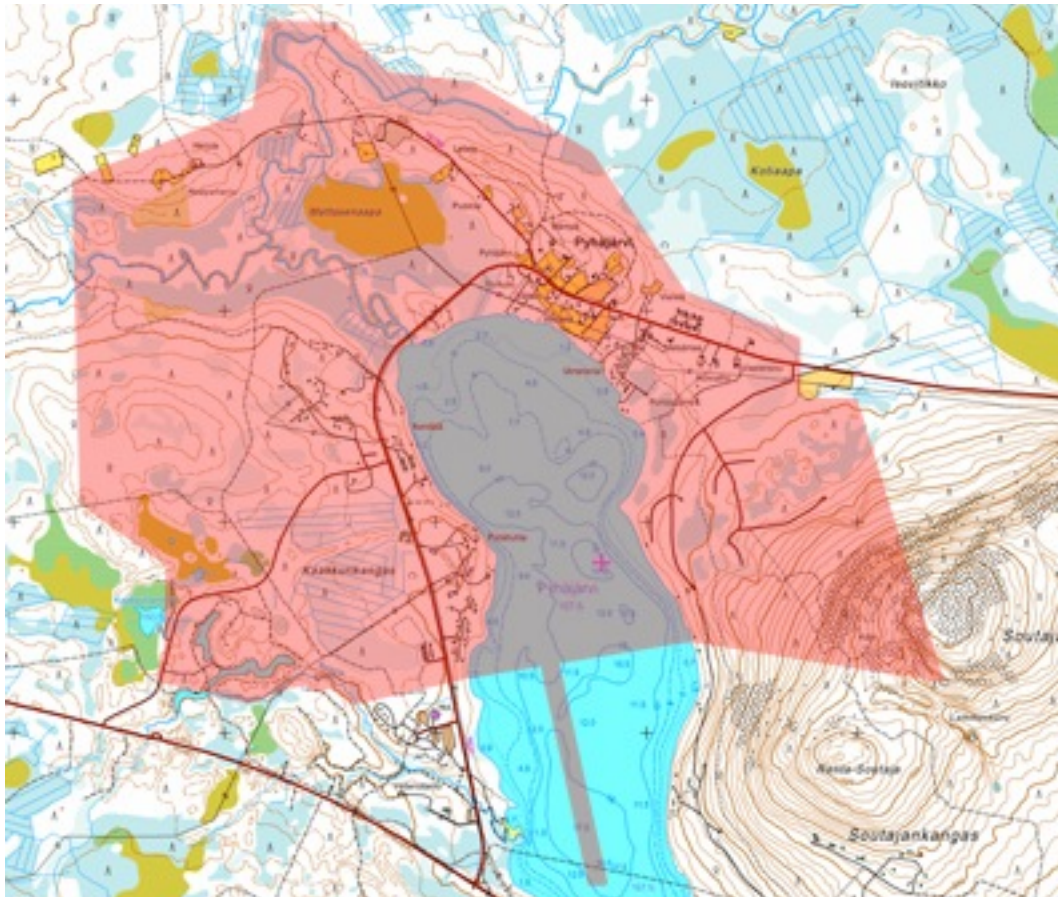

Kuva 2. Pyhä-Luosto yleiskaavahankkeen rajaus ja osakaavat.

Osa-alue 6:n osayleiskaava-alue käsittää Pyhäjärven pohjoisen puoliskon ja sitä ympäröivät maa-alueet. Järven länsipuolella kaavaan kuuluu Kaakkurikankaan alue. Järven pohjoispuolella ovat Haapaharjun alue, Pyhäjoki ja Pyhäjärven kylä. Järven itäpuolella kaavaan kuuluu Soutajätunturin luoteisrinteitä.

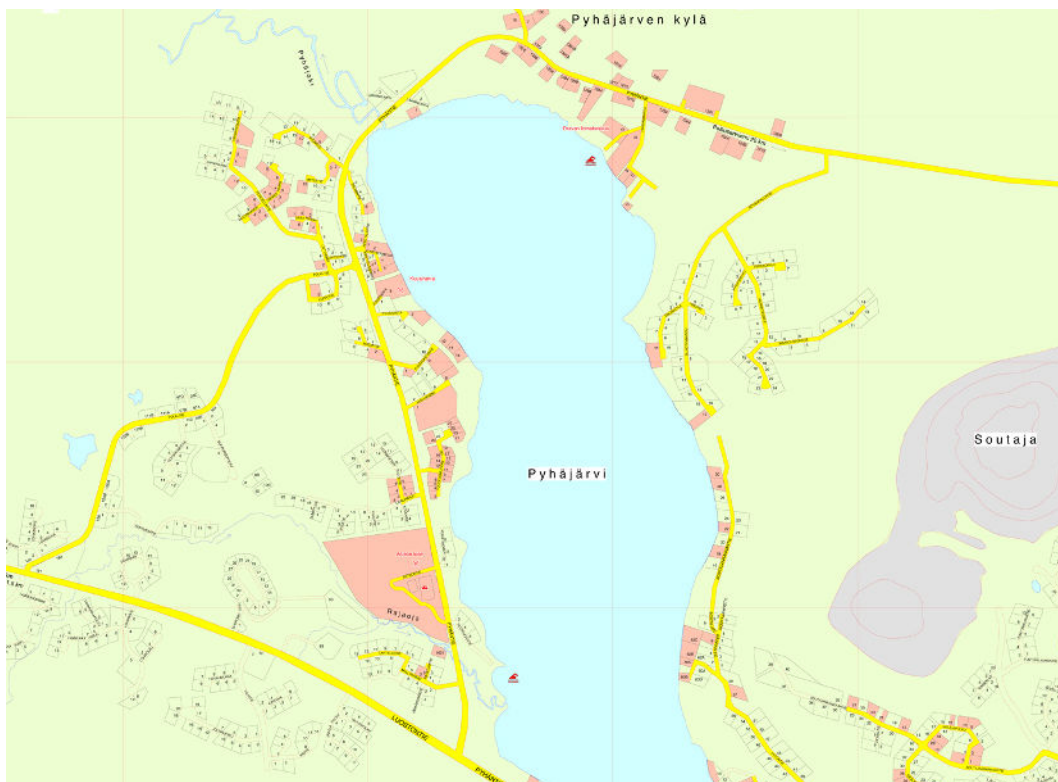
Suunnittelualue on merkitty punaisella täytteellä alla olevaan karttaan (kuva 3). Kaava-alueen pinta-ala on noin 891,7 ha. Alue rajautuu eteläsivultaan Pyhäntunturin matkailukeskuksen osayleiskaavaan, joka on Pyhä-Luosto yleiskaavan osa-alue 3.

Alueen läpi kulkee Pelkosenniemenlle johtava Pyhäntie eli maantie 9621. Rakennettu tilanne vuonna 2013 ilmenee oheisesta opastekartasta (kuva 4).

Kuva 3. Osayleiskaava-alue likimäärin rajattuna maastokartalle.

Pyhä-Luosto yleiskaava, osa-alue 6, Pyhäjärven kylän alue
kaavaselostus 19.4.2017

Kuva 4. Rakennettu tilanne vuonna 2013 opastekartalla.

Kuva 5. Suunnittelualue ortoilmakuvassa.

1.3 Kaavaprosessin vaiheet

Pyhä-Luosto yleiskaavan ja siihen sisältyvien osakaavojen kaavatyö on ollut käynnissä vuodesta 1999. Pyhä-Luosto yleiskaavan osa-alueen 6, Pyhäjärven kylän alue, laatimisvaiheen kuuleminen oli 24.9. - 26.10.2001. Kaavaehdotus oli nähtävillä ensimmäisen kerran 1.8. - 31.8.2005 ja toisen kerran 9.1. - 9.2.2009.

Pelkosenniemen kunnanvaltuusto hyväksyi osa-alueen 6 osayleiskaavan (kuva 6) 17.6.2010 § 24. Päätöksestä valitettiin ja Rovaniemen hallinto-oikeus kumosi valtuuston päätöksen 5.5.2011 riittämättömien luontoselvitysten johdosta. Muita valituksia hallinto-oikeus ei käsitellyt. Kaavatyö käynnistettiin uudestaan ja siinä huomioitiin em. valitukset.

Kunta on päättä MRL 72§:n mukaisen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisen Pyhä-Luosto alueen yleiskaavan osa-alueelle 6 (Pyhäjärven kylän alue) 26.3.2012.

Vireilletulovaiheen asiakirjana pidettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma MRL 63 §:n mukaisesti nähtävillä ajalla 10.4. - 11.5.2012.

Osayleiskaavaa koskien on pidetty viranomaisneuvottelu 24.4.2012 sekä työneuvottelut 30.5.2013 ja 13.1.2014, joista muistiot liitteenä.

Uusi osayleiskaavaluonnos oli kaavaselostuksen kanssa nähtävillä ajalla 24.4. - 26.5.2014.

Uusi osayleiskaavaehdotus oli kaavaselostuksen kanssa nähtävillä ajalla 11.2. - 13.3.2015.

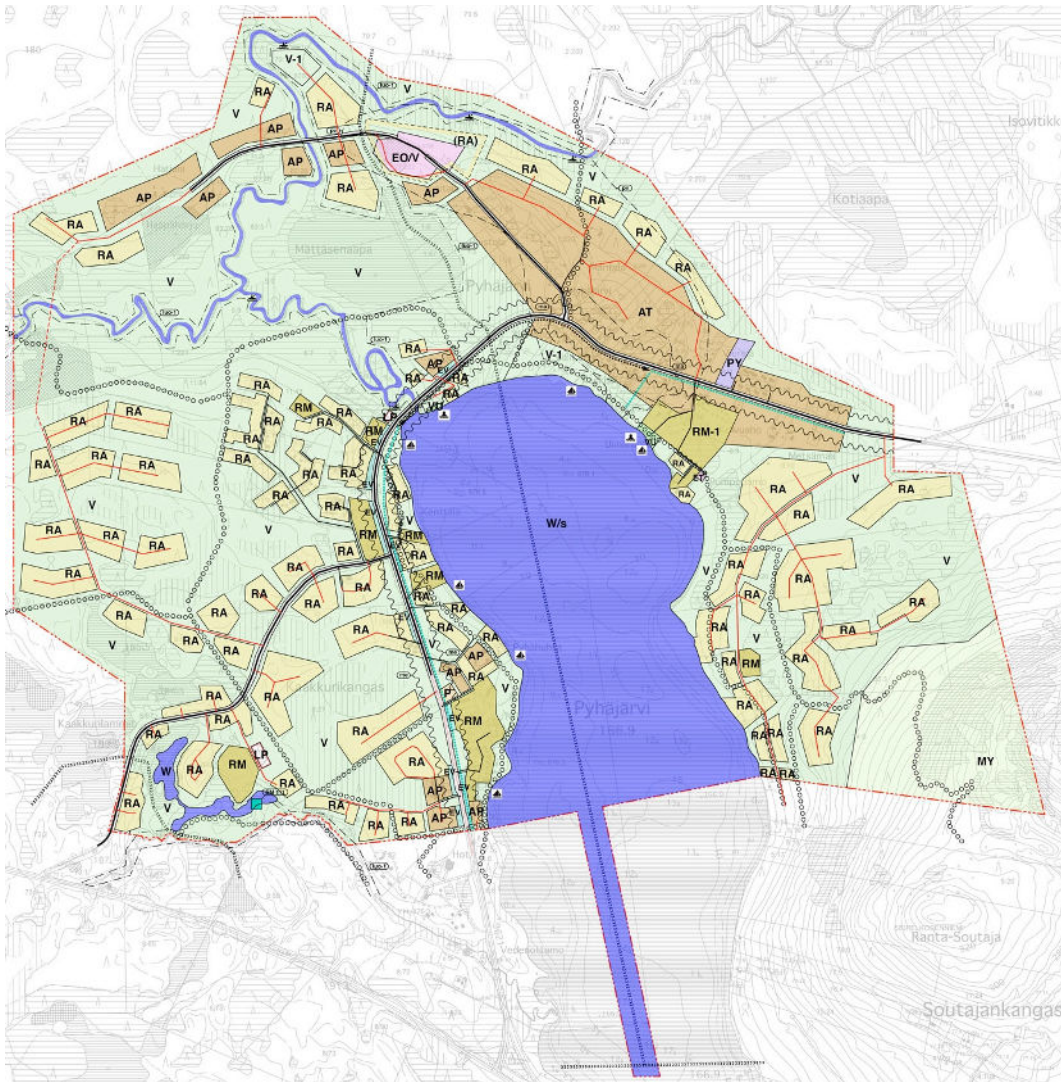
Osayleiskaavaa koskien pidettiin työpalaverit 12.6.2015 ja 19.5.2016 Lapin ELY-keskuksessa.

Uusi osayleiskaavaehdotus oli kaavaselostuksen kanssa MRL 65 §:n ja MRA 19 §:n mukaisesti uudestaan nähtävillä ajalla 21.12.2016 - 20.1.2017.

Tekninen lautakunta hyväksyi osayleiskaavan 8.5.2017 § 36.

Kunnanhallitus hyväksyi osayleiskaavan 23.5.2017 § 131.

Kunnanvaltuusto hyväksyi osayleiskaavan 31.5.2017 § 30.

Kuva 6. Pyhä-Luosto yleiskaavan osa-alueen 6 osayleiskaava, jonka hyväksymispäätöksen hallinto-oikeus on kumonnut.

1.4 Kaavan sisältö

Pyhä-Luoston yleiskaavan tarkoituksena on yhdyskuntarakenteen tiivistäminen kylien ja keskusten ydinalueilla ja laajenemisen ohjaus olemassa olevan infrastruktuurin kannalta edullisille alueille. Lähtökohtana on nykyisten ranta-asemakaavojen sekä luontoalueiden huomioiminen. Keskeiset kysymykset alueella liittyvät matkailupalvelujen, kyläyhteisön ja loma-asumisen toimintojen turvaamiseen, yhteensovittamiseen ja sopeuttamiseen alueen luonnonolosuhteisiin luonnonarvot huomioiden.

Osa-alueen 6 osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Osayleiskaavan tarkoituksena on Pyhäjärven kylän kehittäminen ja sen ominaisluonteen säilyttäminen sekä Pyhäjärven ja Pyhäjoen virkistystoiminnan kehittäminen. Tieverkosto on tarkoitus täydentää liikenteellisesti toimiviksi lenkeiksi. Kaava-alue on tarkoitus liittää saumattomasti viereisten alueiden kaavoihin. Osayleiskaavan suunnittelussa huomioidaan alueen luontoarvot sekä laadittu luontoselvitys.

Pyhäjärven kylä sijaitsee Pyhäjärven pohjoispuolella (AT). Kylän kehittämisen lisäksi osayleiskaava-alueelle osoitettu rakentaminen on pääosin loma-asuinrakentamista (RA) sekä jonkin verran pysyvän asumisen alueita (AP) ja matkailupalvelujen alueita (RM). Pyhäjärvi on osoitettu vesialueeksi, jonka maisemallisia arvoja ei saa heikentää eikä järven luonnontilaa muuttavia rakentamistoimenpiteitä saa tehdä ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa (W-1/s). Kaava-alueen viheralueet on osoitettu virkistysalueiksi (V) ja viheralueet, joilla on luontoarvoja,

maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1 ja MY-2), sekä maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on erityisiä maisema-arvoja (MY-3).

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 Luonnonympäristö

2.1.1 Luonnon yleispiirteet

Osayleiskaava-alueelta on laadittu luontoselvitys vuonna 2013 (Sito Oy). Alue kuuluu pohjoisboreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen, jonka pääpiirteitä ovat mäntyvaltaiset metsät, soistuneet kuusikot ja aapasuot. Luontoinventoinnissa selvitysalue on jaettu osa-alueisiin (kuva 7). Arvokkaimmat kohteet selvityksen mukaan ovat Mättäsenaapan puuton rimpinevaräme (osa-alue 12), maisemallisesti merkittävä Soutajan puustoinen ja vyöhykkeinen rinnealue, tunturin puuton alue ja laaja rakkakivikko (osa-alue 27) sekä Pyhäjoen havumetsävyöhykkeen virtavesi (osa-alueet 11, 17 ja 20). Lisäksi arvokkaana kohteena voidaan pitää Kaakkurikankaan länsipuolen suoyhdistymää (osa-alue 8), jossa on saranevaa, tupasvillarämettä, rimpinevaa sekä suon keskellä lampare.

12

2.1.2 Topografia

Alueen topografia on vaihtelevaa. Pyhäjärven pinnankorkeus on 167,6 metriä mpy. Pyhäjärven eteläpuolelta länteen päin sijaitsee Pyhätunturi, joka on usean tunturilaen ryhmä. Tunturijonon päättää järven itäpuolella kohoava Soutajatunturi, joka nousee noin 370 metriin. Soutajatunturin laki on kallioperän rapautumisesta johtuen pyöreämuotoinen. Pyhäjärven länsipuolella oleva Kaakkurikangas on alavaa ojitettua isovarpurämemuuttumaa. Järven pohjoispuolella oleva Mättäsenaapa on alavaa rimpinevarämettä. Pyhäjärven kylä sijoittuu Mättäsenaapan ja Kotiaapan välissä kohoavalle harjanteelle.

2.1.3 Vesistöt

Pyhäjärvi kuuluu Kemijoen vesistöalueeseen. Pyhä-Luoston tunturialueen länsipuolella sijaitsevalta suoalueilta vedet valuvat Pyhäjärven kautta Pyhäjokena kylän pohjoispuolelle ja etelässä Soutajatunturin takaa kohti Kemijokea, johon vedet purkautuvat Vuostimon kohdalla. Pyhä- ja Soutajatunturi rajaavat Pyhäjärven valuma-alueen. Pyhäjärven vedenpinta on 167,6 m merenpinnasta ja se purkautuu luoteessa Pyhäjokeen. Järven syvin kohta ulottuu yli 17 metriin. Pyhäjärven eteläpuolella on Rajaoja, jonka vedet tulevat Kaakkurilampien ja Pyhätunturin rinteiden alueelta. Valuma-alueelle on rakennettu kolme lampea kesällä 2012.

Pyhäjoen uoman leveys vaihtelee kymmenen metrin molemmin puolin. Joessa on voimakas virtaus etenkin keväällä lumen sulamisaikaan. Veden määrä joessa pysyy melko tasaisena Pyhäjärvestä ja laajoilta suoalueilta purkautuvista vesistä johtuen.

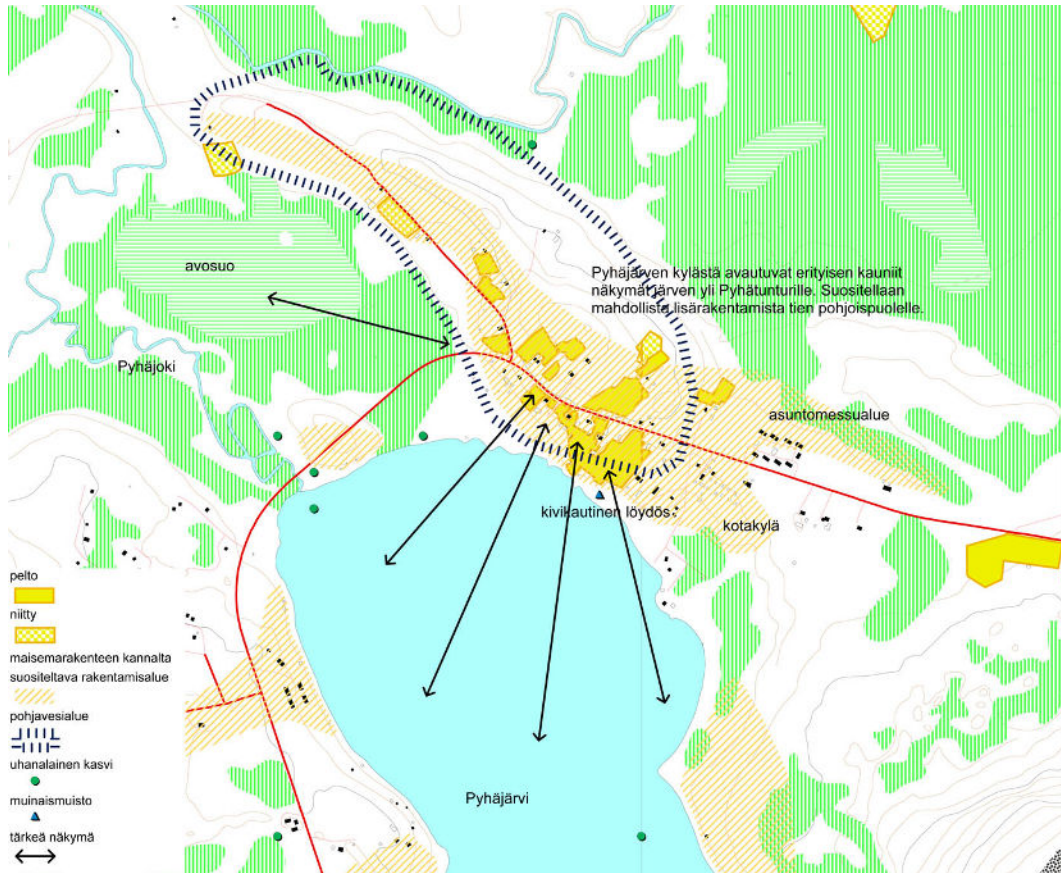
2.1.4 Pohjavesialueet

Koko yleiskaava-alueelta on laadittu pohjavesialueinventointi Lapin ympäristökeskuksen toimesta 2005. Inventoinnissa määritettiin Pyhäjärven kylän pohjoispuolelle vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, josta osa Pyhäjärven kylästä saa käyttövetensä. Syksyllä 2014 pohjavesialueella tehtiin Lapin ELY-keskuksen toimesta kairauksia, joiden perusteella ELY-keskus totesi, että alue poistetaan pohjavesiluokituksesta. Alueella tehtiin neljä uutta kairausta, mutta hyvin vettä johtavia kerroksia ei löytynyt, eikä alue näin ollen sovellu yhdyskuntien vedenhankintaan. Alueella olevat yksityiskaivot tulee huomioida suunnittelussa.

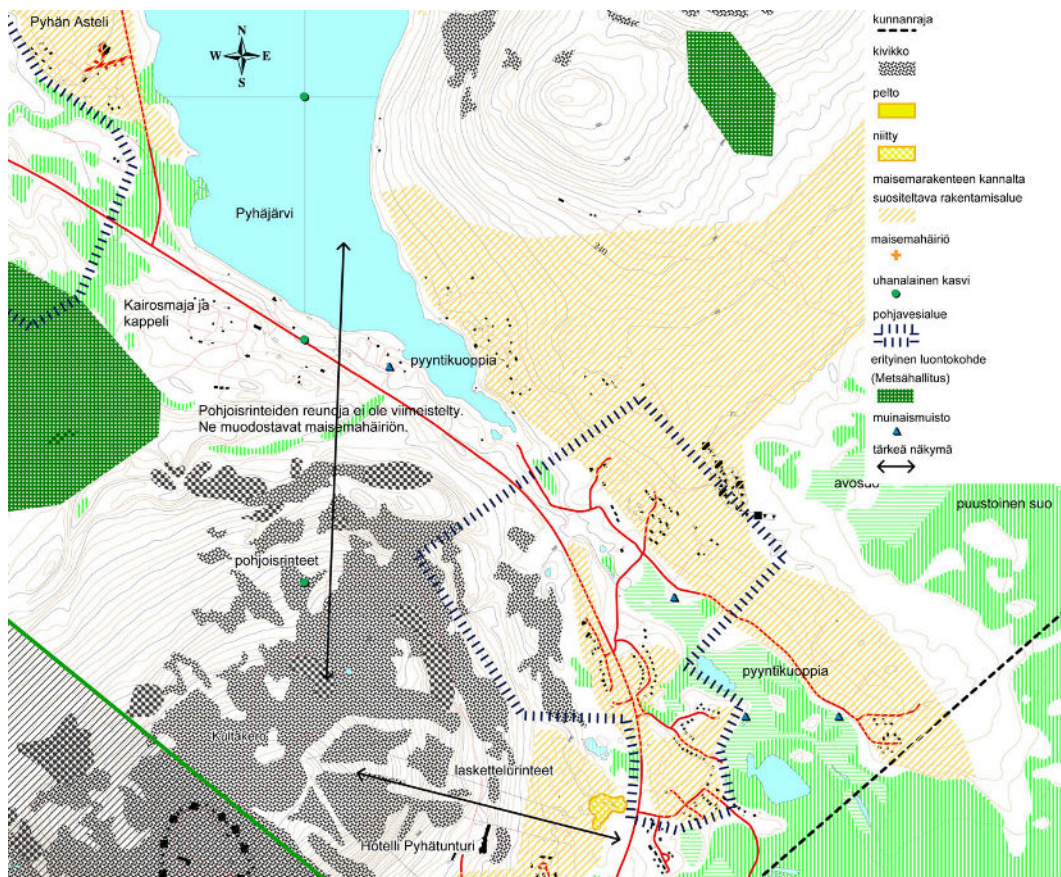
2.1.5 Maisemarakenne

Maisemarakenteen pääelementtejä ovat Pyhäjärven vesialue, Pyhäjoen jokivarsialue, Pyhätunturin tunturijono, alavat suoalueet ja Pyhäjärven kyläalue. Yleiskaava-alueelta on tehty maisema- ja luontoselvitys (LT-Konsultit Oy 2000), jossa maisemarakenteen kannalta suositeltavat rakentamisalueet sijaitsevat nykyisen rakennuskannan yhteydessä, pääosin loivissa ja ilmastollisesti edullisissa lounais- ja etelärinteissä (kuvat 8 ja 9).

Pyhä-Luosto yleiskaava, osa-alue 6, Pyhäjärven kylän alue
kaavaselostus 19.4.2017

Kuva 8. Pyhäjärven pohjoisosan maisemaselvitys (LT-konsultit Oy, 2000).

Kuva 9. Pyhäjärven eteläosan maisemaselvitys (LT-konsultit Oy, 2000.)

2.1.6 Perinnemaisemat

Pyhäjärven kylässä sijaitsee paikallisesti arvokas kulttuurimaisema, joka tulee säilyttää. Maiseman ominaispiirteitä ovat tiiviit rakennusryhmät, niiden väliset peltoaukeat ja puuryhmät sekä rakennusten välistä aukeava näkymä Pyhäjärvelle ja sen taustalla Pyhätunturille.

2.1.6 Luonnon monimuotoisuus

Alue kuuluu pohjoisboreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen, jota luonnehtivat mäntyvaltaiset metsät, soistuneet kuusikot ja aapasuot. Alueella on monimuotoista luonnonympäristöä, mutta erityiset luontoarvot keskittyvät kolmeen kohteeseen, Mättäsenaapaan, Soutajan tunturinteeseen ja Pyhäjokeen.

Mättäsenaapa on osayleiskaava-alueen laajin suoalue, joka on säilynyt ojittamattomana ja luonnontilaisena. Suoalueen vesiolosuhteet tulee säilyttää.

Pyhäjoen vesiolosuhteet sekä reunapuusto tulee säilyttää. Joen varret ovat rakentamattomia selvitysalueella. Joen läheisyydessä sijaitsevien uusien rakennuspaikkojen pintavedet tulee imeyttää tonteilla.

Soutajan rinnealue on luonnonmaiseman kannalta merkittävä alue. Alueen ulkoilureittejä voidaan kunnostaa kulumisen ehkäisemiseksi. Loma-asuntojen rakentamista ei sallita.

2.1.7 Luonnonsuojelualueet

Alueella ei ole luonnonsuojelualueita eikä Natura 2000 -alueita. Osayleiskaava-alue ei myöskään rajaudu näihin alueisiin. Pyhä-Luoston kansallispuisto on lähin Natura 2000 -alue, joka sijaitsee yli kahden kilometrin päässä kaava-alueen etelä- ja länsipuolella.

2.1.8 Uhanalaisten lajien havainnot

Pyhäjoen rannalla esiintyy laaksoarhoa (*Moehringia lateriflora*), joka on uhanalainen, silmälläpidettävä (NT) laji. Laaksoarhoa esiintyy järvien ja jokien rannoilla sekä tuoreissa ja kuivissa lehdoissa. Uhkatekijöinä ovat rakentaminen ja vesirakentaminen.

Tulvarannalla Pyhäjärven laskujoen suulla esiintyy pohjanhuhtalemmikkiä (*Myosotis nemorosa*), joka on myös uhanalainen, silmälläpidettävä (NT) laji. Pohjanhuhtalemmikkiä kasvaa niityillä ja luhtarannoilla, avoimilla tulvarannoilla sekä kosteilla niityillä ja ojanpientareilla.

Uhanalaisten lajien havainnot sijoittuvat luontoinventoinnissa määriteltymiin arvokkaisiin kohteisiin.

2.1.9 Linnusto

Alueelta on tehty pesimälinnustoselvitys vuonna 2012 (Suomen Luontotieto Oy 41/2012) sekä pöllöselvitys vuonna 2013 (Suomen Luontotieto Oy 21/2013). Alueen pesimälinnusto on tyypillistä Metsä-Lapin linnustoa. Alueen suolinnusto on tavanomaista puustoisten soiden lajistoa, sillä alueella ei ole laajoja avosoita. Linnustoselvityksessä alueella havaittiin kuusi lintudirektiivin liitteen I pesimälajia ja viisi kansallisessa uhanalaisluokituksessa mainittua lajia. Havaitut lintudirektiivin liitteen I pesimälajit olivat kuikka, laulujoutsen, metso, teeri, pyy ja liro, ja alueella esiintyvät kansallisessa uhanalaisluokituksessa mainitut lajit olivat metso, rantasipi, törmäpääsky, niittykirvinen ja pohjansirkku.

Selvitysalueesta Mättäsenaapa ja Pyhäjokivarsi sekä Kaakkurilampien alue olivat linnustoltaan runsaslajisempia, mutta poikkeuksellisen runsaita tai erityisen tiheälinnustoisia alueita ei ole. Mättäsenaavan pohjoispuolella sijaitseva törmäpääskykolonia on huomionarvoinen yksittäinen suojelukohde. Linnustoselvitystä tehtäessä kesällä 2012 pienjyrsijäkannat olivat romahtaneet Itä-Lapin alueella, eikä pienjyrsijöistä riippuvaisia päiväpetolintuja tai pöllöjä alueella juurikaan pesinyt. Myyräkantojen ollessa runsaita alueella saattaa pesiä useita päiväpetolintu- ja pöllölajeja.

Selvitysalueelle tehtiin kaksi pöllökuunteluretkä keväällä 2013. Pienjyrsijäkannat olivat tällöin vielä alhaisia Lapin alueella, mutta kannan aallonpohja oli jo ohitettu. Pöllöselvityksessä alueella ei havaittu äänteleviä pöllöjä. Sääolosuhteiden ja kuuluvuuden perusteella kuunteluyöt olivat optimaalisia, ja mikäli alueella olisi ollut pöllöreviirejä, olisivat linnut todennäköisesti olleet äänessä.

2.1.10 Lepakot

Luontoselvitystä tehdessä tarkasteltiin lepakoiden esiintymistä alueella mahdollisten potentiaalisten elinympäristöjen tasolla. Havaintoja lepakoista ei tehty. Luontodirektiivin liitteen VIa lajeista ainoastaan pohjanlepakkoa saattaa esiintyä alueella, sillä kylässä on runsaasti vanhaa rakennuskantaa kesäpiilopaikoiksi ja pensoittuneita peltoalueita ja pihaympäristöjä saalistusalueiksi.

2.1.11 Maa- ja metsätalous

Osayleiskaavan alueet, joilla on todettu erityisiä luonto- tai maisema-arvoja, on kaavassa esitetty maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on erityisiä ympäristö- tai maisema-arvoja. Alueilla on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa.

2.2 Rakennettu ympäristö

2.2.1 Asutuksen historiaa

Pelkosenniemen kulttuuriympäristöä on esitelty Pelkosenniemen kulttuuriympäristöohjelmassa *Isojen pirttien kylät* (Suomen Ympäristö 1/2013, Ympäristöministeriö). Lapin ympäristökeskus toteutti vuosina 2004-2008 *Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi* -hankekokonaisuuden, jossa inventoitiin Lapin läänin rakennuksia ja kohteita. Pelkosenniemen kulttuuriympäristöohjelmaan on valittu esiteltäväksi kulttuuriympäristökohteita *Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi* -hankkeen inventoinnin yhteydessä tehdyn kulttuurihistoriallisen merkkittävyuden arvioinnin pohjalta. Aikaisemmin kylää on inventoitu *Pyhäjärven kylän maisema- ja rakennuspaikka-analyysissa* (Helena Hökkä 1990).

Pyhäjärven rannoilta tunnetaan asutuksen merkkejä kivi- ja varhaismetallikaudelta. Vakituinen asutus Pyhäjärven kylässä on alkanut 1700-luvun loppupuolella. Varhaisimmat asukkaat ja useat sukupolvet heidän jälkeensä elivät täysin omavaraistaloudessa. 1900-luvun alkupuolella Pyhäjärven kylä eli metsätalouden, poronhoidon, karjan ja oman leipäviljan varassa. Lapin sodassa Pyhäjärven kylä hävitettiin lähes kokonaan, vain yksi talo säästy. Lapin jälleenrakentaminen oli voimakkainta vuosina 1945 - 1949, jonka jälkeen se nopeasti väheni. Nykyinen asutus on rakennettu 1950-luvun jälkeen. 1980-luvulla kylään rakennettiin muutamia omakotitaloja poikkeusluvalla. Pyhäjärven kylän taloissa oli pienimuotoista majoitustarjontaa matkailijoille jo ennen sotaa ja kylästä kehittyi yksi maatilamatkailun edelläkävijöistä Suomessa 1950-luvulla.

2.2.2 Väestön rakenne ja kehitys

Väestön rakenteesta ja kehityksestä ei ole tilastotietoja käytettävissä. Yleisesti voidaan todeta, että väestö koostuu alueella pysyvästi asuvista, loma-asukkaista, alueella vierailevista ja alueella työssä käyvistä. Pysyvä asutus keskittyy Pyhäjärven kylään, loma-asutus on jakaantunut melko tasaisesti järven itä- ja länsipuolelle. Alueella vierailevat keskittyvät alueen matkailupalvelujen ympärille kuten myös alueen työpaikat. Pyhätunturin läheisyyden vuoksi Pyhäjärven alueella tapahtuu nykyään Pelkosenniemen kylästä eniten uudisrakentamista. Pelkosenniemen kunnan tulevaisuuden näkymät pysynevät myös positiivisina pitkälti Pyhätunturin ansiosta.

2.2.3 Yhdyskuntarakenne

Suunnittelualueen yhdyskuntarakenne keskittyy Pyhäjärven kylään, Pyhäjärven rannalle ja Pyhätunturille menevän tien varteen.

2.2.4 Kyläkuva

Pyhäjärven kylän ydinalue on muodostunut Pyhäjärven pohjoisrannasta kohoavalle rinteelle. Kylä on rakentunut nauhamaisesti pääraitin ja Haapaharjuntien varsille. Lähes koko kylän leveydeltä avautuu hieno näkymä kaakkois-etelä-länsi-suunnassa kiertyvälle tunturijonolle. Kylämaiseman peruselementtejä ovat rakennusten ohella järvenselkä, rantavyöhyke, loivasti kohoavat peltoalueet joiden puoliväliin sijoittuvat tie ja pääosa asutuksesta sekä metsäinen luode-kaakkosuuntainen harjualue alueen pohjoisosassa.

Pyhäjärven kylällä on ominaisluonteensa, joka tulee säilyttää. Kyläalueen ominaispiirteitä ovat tiiviit jälleenrakennuskauden rakennusryhmät, niiden väliset peltoaukeat ja puuryhmät sekä rakennusten välistä avautuva näkymä Pyhäjärvelle ja sen taustalla Pyhätunturille.

2.2.5 Asuminen

Pysyvä asuminen keskittyy Pyhäjärven kylään. Pyhäjärven kylän alueella maantien varressa on vanhaa rakennuskantaa sekä uudempia loma-asuinrakennuksia. Loma-asuinrakentaminen on keskittynyt Pyhäjärven länsi- ja itärannoille. Pyhäjoen eteläpuolella on Pyhävuonelon lomarakennusalue, jossa on noin 30 mökkiä.

2.2.6 Palvelut

Alue tukeutuu Pyhätunturin matkailukeskuksen sekä Pelkosenniemen kirkonkylän palveluihin. Kylässä toimii majoituspalveluja tuottava yritys, jolla on kahvila, ravintola ja majoitusmökkejä. Pyhän liikekeskuksen alueella toimivat lähimmät päivittäistavarakaupat ja erikoisliikkeet sekä Pyhä-Luoston kansallispuiston opastuskeskus.

2.2.7 Työpaikat ja elinkeinotoiminta

Työpaikkoja suunnittelualueella on pääasiassa matkailupalveluissa. Alueella toimii muutama matkailupalveluita tarjoava yritys.

2.2.8 Virkistys

Suunnittelualueella on hyvät virkistysmahdollisuudet. Lisäksi kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Pyhätunturin monipuoliset virkistyspalvelut sekä Pyhä-Luoston kansallispuisto.

2.2.9 Liikenne

Pyhä-Luosto yleiskaavaan liittyen on laadittu liikennejärjestelmäsuunnitelma (LT-Konsultit Oy 2001). Liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteena oli liikkumismahdollisuuksien parantaminen ja autoriippuvuuden vähentäminen, liikenneturvallisuuden parantaminen ja ympäristön ja taajamakuvan parantaminen. Osa-alueella 6 tieverkko laajenee Soutajan itäpuolisella tieyhteydellä. Soutajan luoteisrinteelle on rakennettu tiet valmiiksi uutta loma-asuinrakentamista varten.

2.2.10 Rakennettu kulttuuriympäristö

Pyhäjärven kylä on kulttuurihistoriallisesti merkittävä, yhtenäinen ja maisemallisesti hyvin sijoittunut kokonaisuus, johon ei suositella maiseman perusluonnetta muuttavia muutoksia. Pelkosenniemen kulttuuriympäristöohjelmassa on esitelty kulttuuriympäristökohteita *Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi* -hankkeen inventoinnin yhteydessä tehdyn kulttuurihistoriallisen merkittävyyden arvioinnin

pohjalta. Kaavassa on huomioitu kaava-alueella sijaitsevat kulttuuriympäristöohjelmassa esitellyt kohteet.

Inventointikohde 11.1 / Uutela (rak.nro 583-172) asuinrakennus vuodelta 1947. Ollut asumaton 1970-luvulta lähtien. M++

Inventointikohde 11.2 / Ainola (rak.nro 583-173). Pihapiiri, johon kuuluu vuonna 1945 valmistuneen asuinrakennuksen lisäksi uudempi ja vanhempi navetta. Päärakennuksen ulkovuoraus ja vesikate on uusittu. Loma-asutokäytössä. M++

Inventointikohde 11.3 / Ylimmäinen (rak.nro 583-175). Pihapiiri, johon kuuluu vuoden 1947 asuinrakennuksen lisäksi navetta ja sodalta säästynyt aitta. Päärakennuksen rakenteita, vesikate ja huonejärjestystä on muutettu. Loma-asutokäytössä. M++

Inventointikohde 11.4 / Yliautio (rak.nro 583-176). Pihapiiri, johon kuuluu asuinrakennus vuodelta 1946 ja navetta. Päärakennuksen vesikate ja ikkunat on uusittu. Asuinkäytössä. M++

Inventointikohde 16.5 / Pyhäjärven koulu (rak.nro 583-004). Pihapiiriin kuuluu entisen koulurakennuksen lisäksi opettajain ja talonmiehen asunto, navetta ja sauna. Kohde sijaitsee Pyhäjärven rannalla, keskellä Pyhäjärven kylää. Rakennusten tilaratkaisuja ja rakenteita on muutettu ja uusittu. Matkailumajakäytössä. RH, M+.

Inventointikohde 18.1 / Ukonhatun kämpppä (rak.nro 583-112). Kämppäarakennuksen lisäksi pihapiiriin kuuluu sauna ja varastorakennus. Kohde sijaitsee Pyhäjärven kylästä noin 3 km Pyhätunturin suuntaan tien itäpuolella. Loma-asutokäytössä.

Kohteet on arvioitu arvioimalla niiden merkitystä kolmessa kategoriassa, jotka ovat rakennushistoriallinen arvo (RH), historiallinen arvo (H) ja maisemallinen arvo (M). Mikäli kohteella on merkitystä sille on annettu 0-3 plussaa/pistettä kyseisessä kategoriassa. Mitä enemmän plussia/pisteitä, sitä merkittävämpi kohde on kyseessä. Kaava-alueella ei ole korkeimman luokan (++++) kohteita, jotka sijoittuvat enimmäkseen valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin, kuten esim. Kairala ja Suvanto. Maisemallista arvoa on arvioitu joko itsenäisenä pihapiirinä tai osana rakennettua ympäristöä.

Pyhäjärven kylän asuinalueet (11.1 - 11.4) ovat jälleenrakennusajalta ja ovat osa Pyhäjärven kyläkokonaisuutta. Kohteet ovat maisemallisesti erittäin arvokkaita.

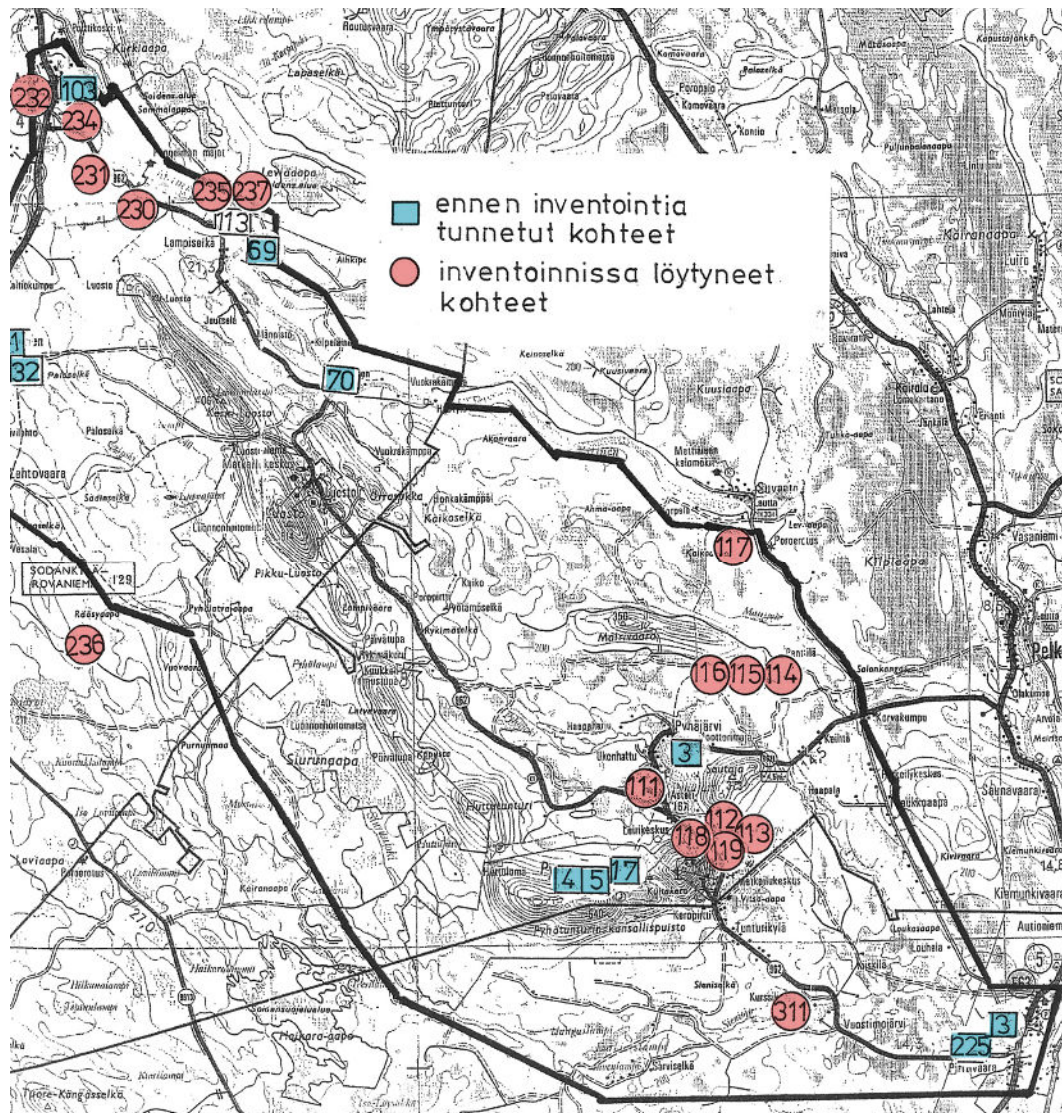
Pyhäjärven koulu (kohde 16.5) on jälleenrakennusajan kohde. Rakennukset on rakennettu vuosina 1947-48 ja 1950-51. Koulu lakkautettiin vuonna 1970 ja on edelleen matkailukäytössä, mutta odottaa rakennusten korjaamista. Kohteella on rakennushistoriallista arvoa.

Ukonhatun kämpppä (kohde 18.1) kuuluu kulttuuriympäristöohjelmassa esiteltuihin savotta- ja uittokohteisiin. Rakennus on Keminmaasta siirretty vanha tukkikämpä, joka on rakennettu tälle paikalle vuonna 1974. *Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi* -hankkeen inventoinnin yhteydessä tehdyssä kulttuurihistoriallisen merkittävyyden arvioinnissa kohteen todetaan olevan siirtorakennus, vanha tukkikämpä, joka on nykyään matkailukäytössä.

2.2.11 Muinaismuistot

Pyhäjärven seutu on omaleimaista kulttuuriympäristöä, jossa on runsaasti kalastusperinteen ja peuranpyynnin muistoja. Pyhä-Luosto yleiskaava-alueella tehtiin muinaisjäännösinventointi Museoviraston toimesta vuonna 2000 (kuva 10). Koko alueelta tunnettiin ennestään 12 muinaisjäännöstä ja inventoinnissa löytyi 18 uutta kohdetta. Pyhäjärven kylän kaava-alueella inventoinnissa keskityttiin erityisesti Soutajan ja Pyhätunturin väliseen laaksoon, joka on muodostanut erityisen pyyntimaaston. Alueelta löydettiin useita pyyntikuoppasysteemejä.

Osayleiskaava-alueelle sijoittuu yksi inventoinnissa löytynyt muinaismuistokohde, jonka kohdenumero on 111/Rajaoja. Kohde on yksittäinen pyyntikuoppa. Aikaisemmin alueelta on tunnettu mahdollinen muinaismuistokohde, kohdenumero 3/Autio ja Uutela. Tilojen pelloilta on vuonna 1957 saatu talteen muutamia kvartseja ja tuluspiä. Vuoden 2002 inventoinnissa peltoja ei voitu tarkistaa. Löydöt ovat vähäisiä, mutta maaston ja sijainnin perusteella kyseessä saattaa olla asuinpaikka.

Kuva 10. Muinaisjäännösinventointi, Museovirasto 2000.

2.2.12 Tekninen huolto

2.2.15 Sosiaalinen ympäristö

Alue on suurimmaksi osaksi rauhallinen luonnonympäristö. Alueen käyttö on pääasiassa matkailu- ja virkistyspainotteista. Vakituinen asuminen keskittyy Pyhäjärven kylään.

2.3 Suunnittelutilanne

2.3.1 Maakuntakaava

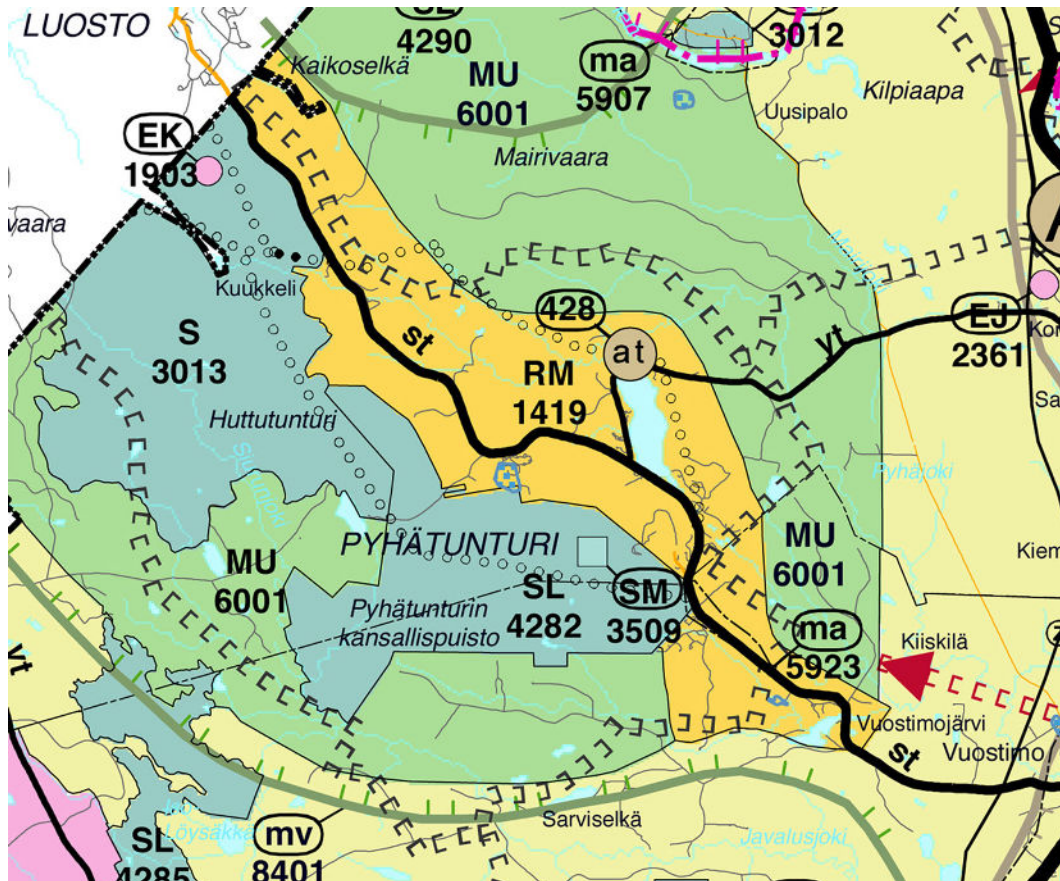
Suunnittelualue kuuluu voimassa olevaan Itä-Lapin maakuntakaavan alueeseen. Ympäristöministeriö on vahvistanut 26.10.2004 Lapin liiton valtuuston päätöksen 20.5.2003 Itä-Lapin maakuntakaavan hyväksymisestä. Suunnittelualue sijaitsee kokonaisuudessaan voimassa olevan maakuntakaavan RM 1419 -alueella (kuva 13), jonka varausperuste on kansainvälinen matkailualue. Maakuntakaavassa korostetaan matkailukeskusten profiloitumista sekä yhteistyötä kuntakeskusten ja pienten maaseutukohteiden kanssa.

Pyhäjärven kylä on osoitettu keskuskyläksi (at 428), jossa pyritään säilyttämään maaseudun peruspalveluita ja joka sopii rakentamisalueeksi. Alueelle sopivana toimintana mainitaan pienyritystoiminta, matkailuala ja loma-asuminen. Kyläalueen kulttuuri- ja maisema-arvoihin tulee kiinnittää huomiota ja lisärakentaminen tulee sijoittaa olevan asutuksen yhteyteen.

Suunnittelualue kuuluu myös matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealueeseen (mv 8401). Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena.

Koko maakuntakaava-aluetta koskevista määräyksistä suunnittelualuetta koskevat seuraavat suunnittelumääräykset:

- Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvioista.
- Maankäytön suunnittelussa on huomioitava arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.
- Maisemallisesti herkillä alueilla, kuten vaara- ja tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä eri käsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.
- Ranta-alueilla taajamatoimintojen alueiden (A) ulkopuolella vapaan ranta-alueen osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta.
- Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys.
- Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.

Kuva 13. Ote Itä-Lapin maakuntakaavasta.

Parhailleen on käynnissä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan laatiminen, josta Lapin liiton valtuusto on päättänyt 21.11.2011. Maakuntakaavan valmisteluaineisto taustaselvityksineen oli nähtävillä 15.12.2014 - 30.1.2015 ja maakuntakaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 15.8. - 14.9.2016, jonka jälkeen maakuntakaavaa on tarkistettu saatujen muistutusten perusteella. Uudessa Rovaniemen ja Itä-Lapin 28.11.2016 päivätyssä maakuntakaavaluonnoksessa suunnittelualue sijaitsee matkailupalvelujen RM 1419 -alueella, jolla osoitetaan seudullisesti merkittäviä matkailukeskusten alueita, matkailupalvelujen kohteita, kuten matkailu- ja lomakeskuksia, lomakylä, lomahotelleja, leirintäalueita tai muita vastaavia matkailua palvelevia toimintoja. Matkailualueiden kehittämisessä on säilytettävä ne vetovoimatekijät, joiden varassa matkailu toimii.

Suunnittelualue kuuluu lisäksi matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistysalueen kehittämisen kohdealueeseen mv 8401, jolla osoitetaan matkailun ja virkistysalueen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäyttöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoituksen kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä. Matkailun vetovoima-alueen kehittämisen keinoja ovat arvokkaiden luonto- ja kulttuuriympäristöjen vaaliminen ja hoitaminen, pääteille ja reiteille näkyvien luonnonmaisemien huomioon ottaminen metsien käsittelyssä, tienvarsimaisemien hoitaminen, teiden ja reittien pitäminen hyvässä kunnossa, hyvä opastus ja viitoitus kohteisiin, yhteinen kartta, kohteiden kartoitus, yhteyksien suunnittelu ja kohteiden yhteismarkkinointi.

Suunnittelualue sijaitsee myös maakunnallisesti tai seudullisesti arvokkaalla kulttuuriympäristö-/maisema-alueella ma 5904. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.

Pyhäjärven kylä on osoitettu keskuskyläksi at-kohdemerkinnällä, jolla sijaitsee maaseuden peruspalveluita jotka pyritään säilyttämään, ja jota pidetään sopivana rakentamisalueena. Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti arvokkaille kyläalueille on syytä laatia suunnitelma kulttuuri- ja maisema-arvojen säilyttämisestä, mikäli kyliin syntyy uutta rakennustoimintaa. Lisärakentaminen tulee sijoittaa olemassa olevan asutuksen yhteyteen. Keskitettyjen vesihuoltojärjestelmien toteuttamismahdollisuudet tulee selvittää alueilla, joilla se on teknisesti, taloudellisesti ja ympäristönsuojelullisesti sekä terveydellisin syin perusteltu.

Pyhäjärven itäpuolelle on osoitettu ulkoilureitti. Ulkoilureittiä ei ole tarkoitettu käytettäväksi moottoriajoneuvolla kulkemiseen, vaan käyttömuotoja ovat esimerkiksi hiihto, kävely ja pyöräily.

Koko maakuntakaava-aluetta koskevista määräyksistä suunnittelualuetta koskee seuraavat suunnittelumääräykset:

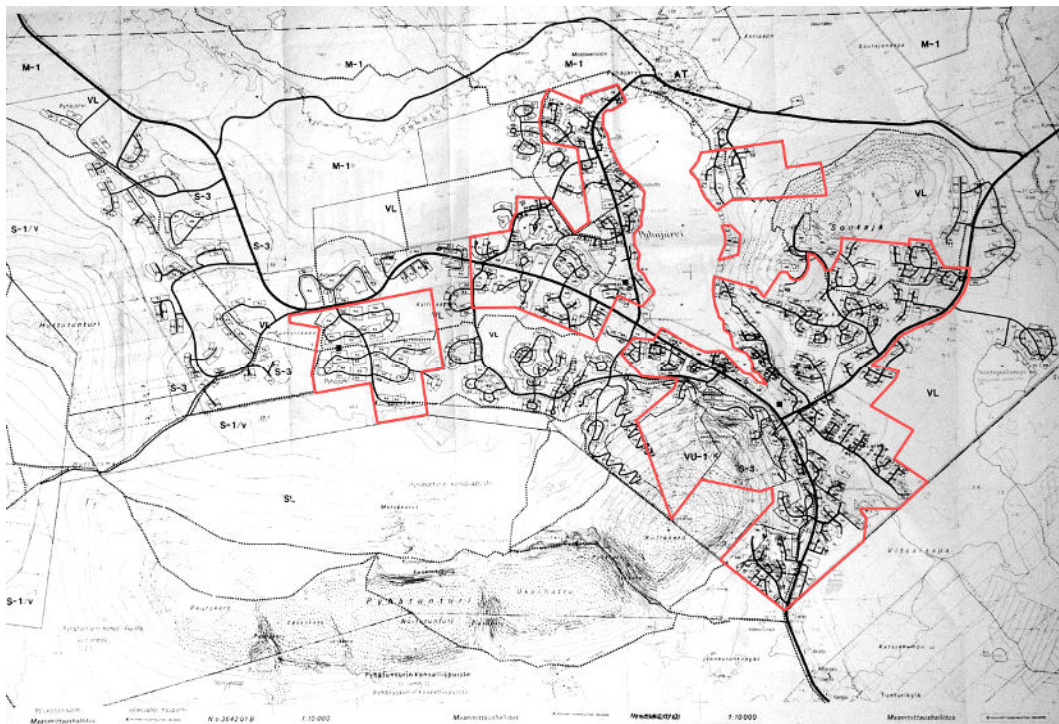
- Alueidenkäyttöä ja toimintoja suunniteltaessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, elinympäristön laadun parantamista sekä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen edellytysten kehittämistä. Suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueen erityisolosuhteisiin.
- Ranta-alueilla taajamatoimintojen alueiden (A), asuntovaltaisten alueiden (AA) ja keskuskylien (at) ulkopuolella vapaan rantaviivan osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta. Pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen. Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys.
- Maankäytön suunnittelussa on alueen erityispiirteisiin tukeutuen huomioitava arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.
- Maisemallisesti herkillä alueilla, kuten jokien ja järvien rannoilla ja vaara- ja tunturialueilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä eri käsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.
- Rakennuksia tai muita huomattavia rakenteita ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemen kärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.
- Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.
- Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.
- Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvioista.
- Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Määräys koskee myös vedenalaisia muinaisjäännöksiä.

Kuva 14. Ote Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaluonnoksesta.

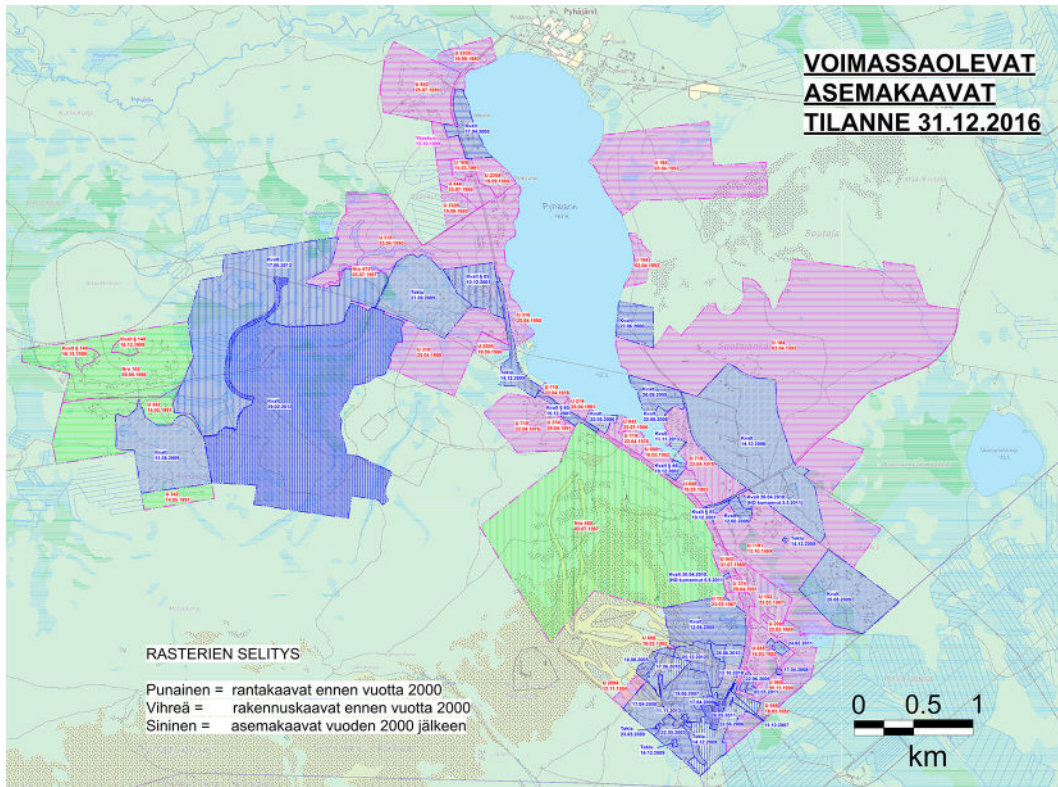
2.3.2 Yleis- ja asemakaavat

Kylän alueella on voimassa 9.10.1995 hyväksytty Pyhäntunturin osayleiskaava (kuva 15). Pyhäjärven itä- ja länsirannalla on voimassa 22.4.1976 vahvistettu Pyhäjärven I ja II osa-alueen rantakaava. Kyläalueelle on lisäksi laadittu vahvistamaton rakennuskaavaluonnos 1993.

Kuva 15. Yleiskaava vuodelta 1995. Rantakaavojen rajaukset punaisella.

Pyhä-Luosto yleiskaava, osa-alue 6, Pyhäjärven kylän alue
kaavaselostus 19.4.2017

Kuva 16. Voimassa olevat asemakaavat rajattuna maastokartalle, tilanne joulukuussa 2016.

Kuva 17. Yhdistelmä suunnittelualueella voimassa olevista ranta-/rakennuskaavoista.

Pyhäjärven länsirannalla on voimassa 17.4.2008 hyväksytty Kuusirannan asemakaava (kuva 18).

Pyhä-Luosto yleiskaava, osa-alue 6, Pyhäjärven kylän alue
kaavaselostus 19.4.2017

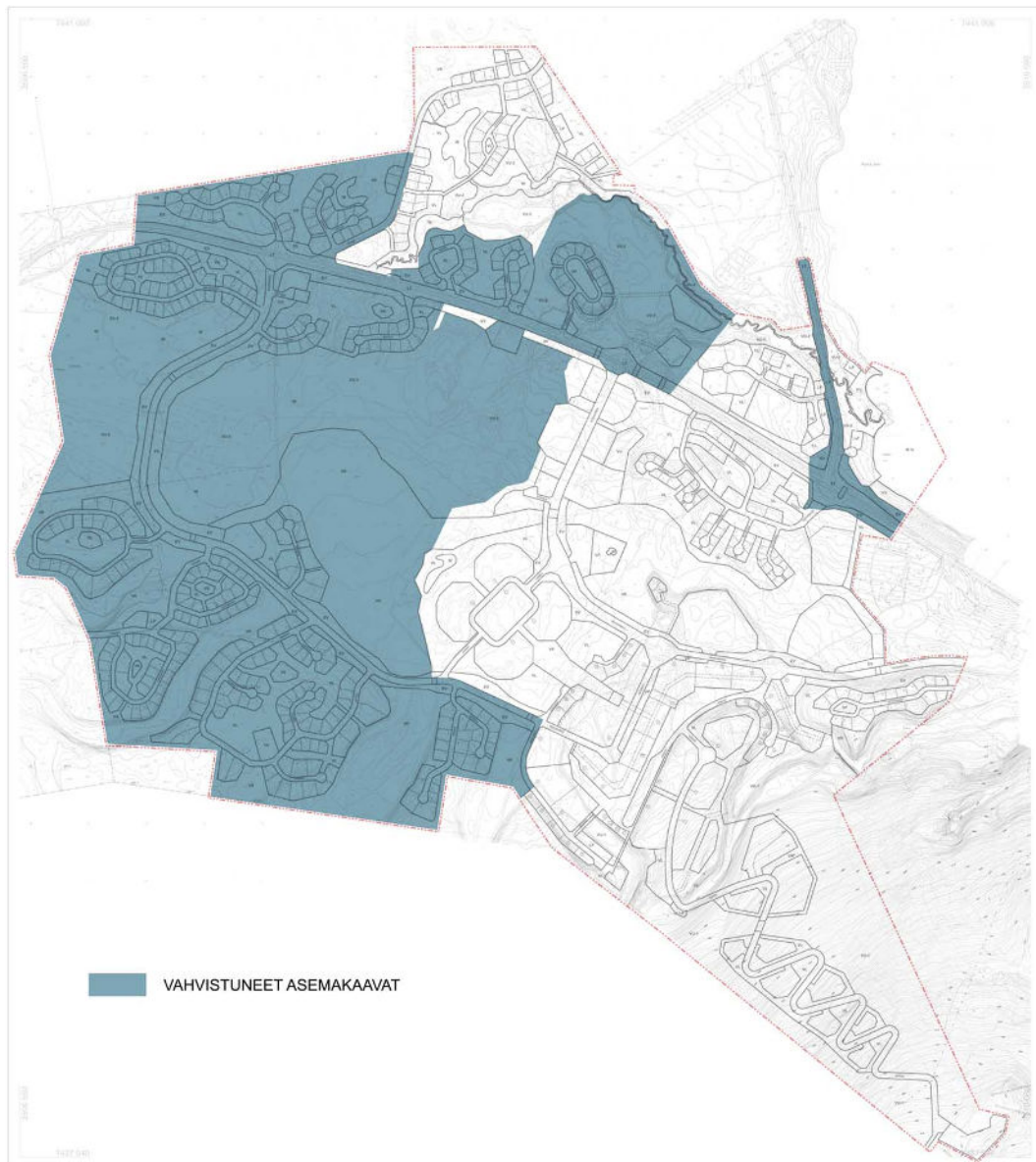
Kuva 18. Kuusirannan asemakaava.

Suunnittelualueen lounaiskulma sisältyy Pyhätunturin asemakaavan osa-alue B:n asemakaavaehdotukseen (kuva 19). 30.4.2009 päivätty kaavaehdotus oli kokonaisuutena nähtävillä 10.5. - 10.6.2009 ja se on sen jälkeen osittain hyväksytty viidessä vaiheessa erillisinä osakaavoina (kuva 20). Osayleiskaava on maankäytöltään ja mitoitukseltaan yhtenevä tekeillä olevan asemakaavan kanssa.

Pyhä-Luosto yleiskaava, osa-alue 6, Pyhäjärven kylän alue
kaavaselostus 19.4.2017

Kuva 19. Pyhätunturin asemakaavan osa-alue B:n kaavaehdotus.

Kuva 20. Pyhäntunturin asemakaavan osa-alue B:n hyväksytyt osakaavat.

2.4 Rakennusjärjestys

Alueella noudatetaan Pelkosenniemen kunnan voimassa olevaa rakennusjärjestystä. Yleiskaavan yhteydessä ei ole tarpeen laatia alueelle omaa rakennusjärjestystä.

2.5 Pohjakartta

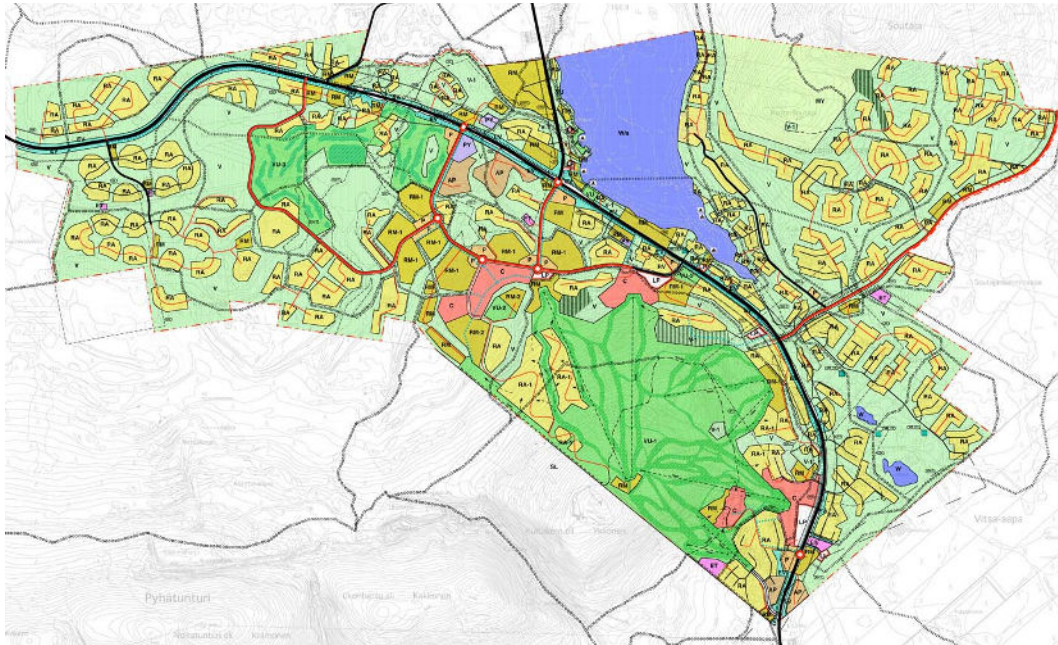
Pohjakarttana käytetään maanmittauslaitoksen vektorimuotoista maastotietokantaa mittakaavassa 1:10 000.

2.6 Suojelupäätökset

Kaava-alueeseen ei sisälly suojelualueita.

2.7 Lähiympäristön kaavatilanne ja suunnitelmat

Suunnittelualue rajautuu eteläsivultaan saumattomasti Pyhätunturin matkailukeskuksen alueen oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan (kuva 21). Osayleiskaavan on Pelkosenniemen kunnanvaltuusto hyväksynyt 10.11.2005 § 82 (Arkkitehtitoimisto Havas Rosberg Oy / Pyhä-Luosto yleiskaavaehdotus osa-alue 3, 6.7.2005). Kaava tuli valitusten käsittelyn jälkeen kokonaisuudessaan voimaan 26.3.2007.

Kuva 21. Pyhä-Luosto yleiskaavan osa-alue 3.

2.8 Aluetta koskevat suunnitelmat ja selvitykset

Pyhä-Luosto yleiskaavatyön pohjana ovat olleet seuraavat Pyhä-Luosto projektien ja kuntien laatimat suunnitelmat ja selvitykset:

- Pyhäjärven kylän maisema- ja rakennuspaikka-analyysi, Helena Hökkä 1990
- Pyhä-Luosto matkailualueen markkinointi- ja liiketoimintasuunnitelma, Helsingin kauppakorkeakoulu, Pienyrityskeskus, Kemijärvi 1993
- Pyhätunturin alueen ympäristötöiden yleissuunnitelma, Lapin ympäristökeskus 1997
- Luoston alueen ympäristötöiden ja luontopalveluiden yleissuunnitelma, Lapin ympäristökeskus 1997
- Pyhä-Luosto matkailualueen palvelujen perusselvitys, Suunnittelukeskus Oy 1998
- Pyhä-Luosto matkailualueen kehittämissuunnitelma, Pyhä-Luosto II -projekti 1999
- Pyhä-Luosto II -projektin loppuraportti 1999
- Lapin matkailun kehittäminen 2000-2006, Lapin Matkailumarkkinointi Oy 1998
- Pyhätunturin kansallispuiston ja Luoston suojelualueiden suunnitelmat, Metsäntutkimuslaitos, Metsähallitus
- Viistokuvaus, 2000
- Maastokuvaus, 2000
- Maisema- ja luontoselvitys, LT-Konsultit Oy 2000
- Muinaisjäännösinventointi, Museovirasto 2000
- Liikennejärjestelmäsuunnitelma, LT-Konsultit Oy 2001
- Pyhä-Luosto strategia 2008, Pyhä-Luosto matkailuyhdistys ry 1.9.2003
- Pohjavesialueinventointi, Lapin ympäristökeskus 2005
- Lapin kulturiympäristöt tutuksi -hanke, Lapin ympäristökeskus 2004-2008

- Isojen pirttien kylät, Pelkosenniemen kulttuuriympäristöohjelma, Suomen Ympäristö 1/2013, Ympäristöministeriö
- Pyhäjärven pohjavesialueella tehdyt kairaukset, Lapin ELY-keskus 2014

Lisäksi Pyhä-Luosto yleiskaavan osa-aluetta 6 / Pyhäjärven kylän alue, varten on tehty seuraavat selvitykset:

- Pyhä-Luosto yleiskaava osa-alue 6, Luontoselvitys, Sito Oy 8.5.2013
- Pyhä-Luosto yleiskaava osa-alue 6, Pesimälinnust selvitys, Suomen Luontotieto Oy 2012
- Pyhä-Luosto yleiskaava osa-alue 6, Pölyselvitys, Suomen Luontotieto Oy 2013

2.9 Täydentävät ja rinnakkaiset suunnitelmat

- Pyhä-Luosto matkailukeskusten ydinalueiden aluesuunnittelu -projekti, Ecosign Mountain Resort Planners Ltd 2005
- Pyhä-Luoston vesihuollon yleissuunnitelma, Pohjois-Suomen Suunnittelupalvelu Oy 2002
- Reittisuunnitelma, Pyhä-Luosto ympäristöreitistö ja palveluvarustus -suunnitelma, Lapin ympäristökeskus 2007
- Pyhäntunturin golfkentän hankesuunnitelma

3. YLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 Yleiskaavan suunnittelun tarve

Suunnitelma liittyy Pyhä-Luosto yleiskaavahankkeeseen, joka ulottuu kolmen kunnan, Kemijärvi, Pelkosenniemi ja Sodankylä, alueelle. Koko alueen yleispiirteisen yleiskaavan lisäksi alue käsittää tarkempia osayleiskaavoja. Pyhä-Luosto yleiskaavan ja siihen sisältyvien osakaavojen kaavatyö on ollut käynnissä vuodesta 1999. Tämä selostus koskee osayleiskaavaa, jonka nimi on Pyhä-Luosto yleiskaavan osa-alue 6 / Pyhäjärven kylän alue. Pelkosenniemen kunnanvaltuusto hyväksyi osa-alueen 6 osayleiskaavan 17.6.2010 § 24. Päätöksestä valitettiin ja Rovaniemen hallinto-oikeus kumosi valtuuston päätöksen 5.5.2011 riittämättömien luontoselvitysten johdosta. Kaavatyö käynnistettiin uudestaan ja siinä huomioidaan em. valitukset.

3.2 Osallistuminen ja yhteistyö

Osallistumismenettelyn tavoitteena on luoda hyvä tiedonkulku sekä toimiva vuoropuhelu osallisten ja kaavan laatimisesta vastaavien tahojen välille koko suunnitteluprosessin ajaksi. Suunnitteluprosessin kulku muodostaa rungon vuorovaikutuksen järjestämiselle. Kaavoitusprosessi ja osalliset on esitetty oas:ssa.

3.3 Tavoitteet ja mitoitusperiaatteet

Osayleiskaavan tavoitteet on määritelty Pyhä-Luosto yleiskaavatyön yhteydessä ja osa-alueen 6 osayleiskaavan tavoitteet sen osana. Koko yleiskaavan tavoitteena on:

- matkailukeskusten ja näihin liittyvän matkailuelinkeinon kehittämisen turvaaminen
- vesistöjen rantojen loma-asumisen alueet
- asemakaavataso suunnittelua vaativat loma-asumisen alueet
- luonnonsuojelualueiden ja valtionmaan matkailukäyttö
- matkailupalvelujen vaatimat reitti- ja aluevaraukset
- kyläkeskusten yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja matkailua tukevan elinkeinotoiminnan mahdollisuuksien parantaminen

Alueen mitoitus perustuu olemassa olevaan aluerakenteeseen ja siihen suhteutettuun täydennysrakentamiseen.

3.4 Yleiskaavaluonnos

Osayleiskaavaluonnos oli kaavaselostuksen kanssa nähtävillä ajalla 24.4. - 26.5.2014. Luonnoksesta saatiin nähtävilläoloaikana yhteensä 12 muistutusta ja 3 lausuntoa. Muistutukset ja lausunnot huomioitiin osayleiskaavaehdotusta laadittaessa. Tiivistelmät muistutuksista ja lausunnoista sekä niihin laaditut vastineet liitteenä.

3.5 Yleiskaavaehdotus

Osayleiskaavaehdotus oli kaavaselostuksen kanssa nähtävillä ajalla 11.2. - 13.3.2015. Ehdotuksesta saatiin nähtävilläoloaikana yhteensä 14 muistutusta ja 4 lausuntoa. Tiivistelmät muistutuksista ja lausunnoista sekä niihin laaditut vastineet liitteenä. Osayleiskaavaehdotus asetetaan uudestaan nähtäville. Muistutukset ja lausunnot huomioidaan uutta osayleiskaavaehdotusta laadittaessa.

Osayleiskaavaehdotus oli kaavaselostuksen kanssa uudelleen nähtävillä ajalla 21.12.2016 - 20.1.2017. Ehdotuksesta saatiin nähtävilläoloaikana 4 muistutusta ja 6 lausuntoa. Tiivistelmät saaduista muistutuksista ja lausunnoista sekä niihin laaditut vastineet liitteenä. Saatujen lausuntojen perusteella on kaavamääräyksiin sekä kaavaselostukseen tehty muutamia täydennyksiä, jotka on esitetty annetuissa vastineissa.

4. YLEISKAAVAN TAVOITTEET

4.1 Kunnan asettamat tavoitteet

Pyhä-Luosto yleiskaavan tavoitteiden määrittelyn pohjana olevia yleisiä periaatteita ovat:

- kyläalueiden kehittäminen matkailukeskusten tukialueina
- nykyisten asema- ja rantakaavojen huomioiminen
- yhdyskuntarakenteen tiivistäminen kylien ja keskusten ydinalueilla
- rakennustehokkuuden ja palveluiden vyöhykkeisyys ja hierarkia
- yhdyskuntarakenteen laajenemisen ohjaus ympäristön ja olemassa olevan infrastruktuurin kannalta edullisille alueille
- liikenteellisten lenkkien luominen tieverkkoa täydentämällä
- arvokkaiden luontoalueiden huomioiminen

4.2 Maanomistajien ja toimijoiden tavoitteet

Tavoitteena on luoda edellytykset viihtyisälle asuinympäristölle sekä mahdollistaa alueen hyödyntäminen asukkaiden, toimijoiden sekä matkailukeskuksen tarpeiden vaatimalla tavalla.

4.3 Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet

OA 6 osayleiskaavan tavoitteet ovat kumotun osayleiskaavan mukaiset huomioiden kumotusta kaavasta annetut valitukset. Kaava kumottiin riittämättömien luontoselvitysten johdosta. Alueelta laadittiin luontoselvitys, jonka vaikutukset huomioidaan uudessa osayleiskaavassa.

4.4 Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Osa-alueen 6 erityisiä tavoitteita ovat:

- Pyhäjärven kylän ominaisluonteen säilyttäminen
- kylän matkailuyritysten toiminnan ja laajenemistarpeiden huomioiminen
- kyläalueen laajenemisen mahdollistaminen ja sen ohjaaminen suotuisille alueille
- kyläalueen maltillisen täydennysrakentamisen mahdollistaminen suoraan yleiskaavalla
- tieverkoston täydentäminen liikenteellisesti toimiviksi lenkeiksi
- suojapuuston säilyminen rakennuspaikkojen ympärillä ja tieyhteyksien maisemaan sopivuus
- Soutajan maisema-arvon säilyminen
- Pyhäjärven itäpuolisten lomarakennusalueiden täydennys siten, että ne eivät nouse varsinaiselle Soutajan rinnealueelle
- Voimassa olevien rantakaavojen alueet säilytetään pääosin ennallaan. Alueille esitetään täydennysrakentamista ja korttelialueiden muutoksia maaston ja liikenneyhteyksien kannalta sopiville alueille.
- kaava-alueen saumaton liittäminen viereisten alueiden kaavoihin (Pyhätunturin osa-alue B:n asemakaavaehdotus, Pyhä-Luosto yleiskaavan osa-alueen 3 osayleiskaava)
- Rajaojan alueella hiekkaharjun laella sijaitsevan muinaismuiston (ajoittamaton pyyntikuoppa) huomioiminen
- pääosin järveä kiertävälle rantavyöhykkeelle sijoittuvan ulkoilureitin huomioiminen
- Pyhäjärven ja Pyhäjoen virkistyskäytön huomioiminen osoittamalla rantautumispaikat, venevalkamat, uimapaidat ja niitä palvelevat pysäköimispaikat
- Mättäsenaapan kosteikkoalueen ja Pyhäjoen luontoarvojen säilyttäminen
- Pyhäjärven rantamaiseman ja vesiluonnon suojeleminen
- kaavaratkaisun tarkistus luontoselvityksen ja vaikutusten arvioinnin pohjalta

4.5 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on päättänyt valtioneuvosto 30.11.2000. Niitä on tarkistettu vuonna 2008 ja tarkistettut alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.3.2009.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaoteltu seuraavasti:

- Toimiva aluerakenne
- Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
- Helsingin seudun erityiskysymykset
- Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Jokaisesta asiakokonaisuudesta on esitetty erikseen periaatteelliset yleistavoitteet ja maakuntakaavoitusta sekä muuta alueidenkäytön suunnittelua tarkemmin koskevat erityistavoitteet. Seuraavassa on referoitu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sellaiset kohdat, joiden toteuttamista osa-alueen 6 osayleiskaavan on erityisesti katsottu edistävän. Kaava ei myöskään estä tai ole ristiriidassa muiden kuin tässä mainittujen tavoitteiden kanssa.

Toimiva aluerakenne

VAT:

- Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin. Aluerakennetta kehitetään monikeskuksisena ja verkottuvana sekä hyviin liikenneyhteyksiin perustuvana kokonaisuutena.
- Alueidenkäytöllä edistetään kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta sekä kyläverkoston kehittämistä. Erityisesti harvaan asutulla maaseudulla ja taantuvilla alueilla kiinnitetään alueidenkäytössä huomiota jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen sekä elinkeinotoiminnan ja muun toimintapohjan monipuolistamiseen. Alueidenkäytössä otetaan huomioon haja-asutukseen ja yksittäistoimintoihin perustuvat elinkeinot sekä maaseudun tarve saada uusia pysyviä asukkaita.

Yleiskaava:

- Alueen toiminta ja vetovoima perustuu lähtökohtaisesti sen luontoarvoihin ja sen tarjoamiin hyviin virkistysmahdollisuuksiin. Aluetta kehitetään Pyhän matkailukeskuksen tukialueena. Kaava vahvistaa tätä kytkeä ja hyödyntää alueen sijaintitekijöitä. Alueen saavutettavuus on olemassa olevan tieverkon kautta hyvä.
- Kaavalla kehitetään maaseutua sen omista vahvuuksista käsin. Kyläalueen kehitys on suhteessa matkailukeskuksen kehitykseen ja se voi toimia matkailukeskuksen palveluntarjontaa täydentävänä alueena.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne

VAT:

- Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua.

Yleiskaava:

- Kaavan tavoitteena on säilyttää/palauttaa kylän elinvoimaisuus ja itsenäiset peruspalvelut. Tarkoituksena on maltillinen täydennysrakentaminen asumista ja palveluja varten sekä kyläkuvan omaleimaisuuden ja perinteen turvaaminen.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

VAT:

- Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä.
- Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävä hyödyntäminen edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta.
- Alueidenkäytössä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä.

Yleiskaava:

- Suunnittelun yhteydessä on inventoitu alueen kulttuuri- ja luonnonympäristö ja niiden suojeluarvot on huomioitu kaavassa.

- Alueen vesialueiden suojeluarvot on huomioitu kaavassa.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

VAT:

- Tarvittaviin liikenneyhteyksiin varaudutaan kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -verkostoja.

Yleiskaava:

- Alueen täydennysrakentaminen keskittyy pääasiassa olemassa olevan tieverkoston ympärille.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

- Alueidenkäytöllä edistetään rannikkoalueen, Lapin tunturialueiden ja Vuoksen vesistöalueen säilymistä luonto- ja kulttuuriarvojen kannalta erityisen merkittävinä aluekokonaisuuksina. Alueiden erityispiirteet tunnistetaan ja alueidenkäyttö sovitetaan mahdollisimman tasapainoisesti yhteen poikkeuksellisten luonnonolojen, luonnon kestokyvyn ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi. Samalla tuetaan luonnonoloihin sopeutuneiden omaleimaisten kylä- ja kulttuuriympäristöjen säilymistä ehyinä.

Yleiskaava:

- Alueen omaleimaisuus perustuu tunturialueen läheisyyteen, johon alueen kehitys tukeutuu. Alueen luonto- ja kulttuuriarvot on tunnistettu ja ne on huomioitu alueen suunnittelussa.

5. YLEISKAAVAN KUVAUS

5.1 Perusteet

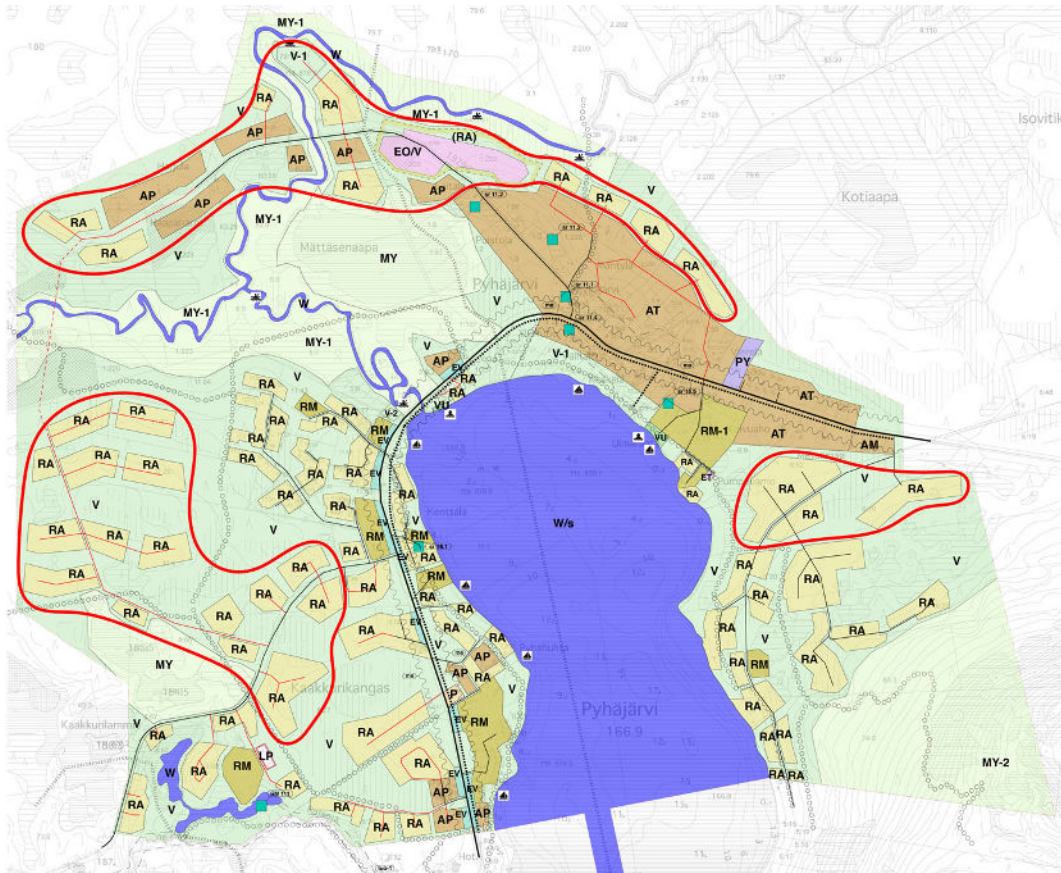
Kaavaratkaisu on muotoutunut vuorovaikutteisena prosessina kaavan laatijan, kunnan viranomaisten ja osallisten kesken. Lähtökohtana on ollut kumottu osayleiskaava. Lähtökohdat ovat muotoutuneet kuulemisten ja osallisten kannanottojen perusteella sekä tarkentuneet ja osittain muuttuneet suunnittelualuetta koskevien selvitysten perusteella. Voimassa olevien rantakaavojen alueet on esitetty pääosin ennallaan säilyvinä. Alueille esitetään vähäistä täydennysrakentamista ja korttelialueiden muutoksia maaston ja liikenneyhteyksien kannalta sopiville alueille.

5.2 Mitoitus

Suunnittelualueesta noin 167,88 ha on vesialuetta ja noin 723,81 ha maa-alueita. Rakennusoikeuden määrää ei ole määritelty osayleiskaavassa. Nykyinen kaavoitettu rakennusoikeus ja kyläalueen käytetty rakennusoikeus on yhteensä noin 63 360 k-m².

Yleiskaava mahdollistaa kyläalueen täydennysrakentamisen sekä uutta asuin- ja lomarakentamista oheiseen kaavioon merkityillä alueilla (kuva 22). Muut alueet säilyvät pääosin nykyisten rantakaavojen mukaisina. Suunnittelualueen pohjoisosassa on varattu alue yhdyskuntarakenteen laajenemista varten, joka on tarkoitettu loma-asuntoalueeksi. Alueen rakentaminen edellyttää asemakaavan tai uuden yleiskaavan laatimista.

Pyhä-Luosto yleiskaava, osa-alue 6, Pyhäjärven kylän alue
kaavaselostus 19.4.2017

Kuva 22. Muutosalueet 1-3.

Alla on esitetty osa-alueiden pinta-alan jakautuminen maankäyttöluokittain ja niiden ohjeelliset rakennustehokkuudet sekä tästä johdetut kokonaisrakennusoikeudet asemakaavojen pohjaksi. Tehokkuuslukuja ei ole tarkoitettu noudatettavaksi kaavamaisesti tiettyyn maankäyttöluokkaan kuuluvilla alueilla, vaan asemakaavoitusvaiheessa tulee tehdä tarkempi rakennuspaikkakohtainen tarkastelu. Tämän tarkastelun perusteella tonttikohtainen rakennusoikeus voi olla esitettyä suurempi tai pienempi. Tonttitehokkuuden osalta annettu vaihteluväli on tässä suhteessa suuntaa antava. Tehokkuusluvut ja kokonaisrakennusoikeudet vastaavat yleiskaavan pohjana olevien maankäytön suunnitelmien ja hyväksyttyjen tavoitteiden mukaista mitoitus. Ennallaan säilyvien alueiden osalta mitoitus vastaa nykyisiä kaavoja.

Yleiskaavan aluevaraukseen sisältyy alueen sisäiset liikennealueet ja virkistysalueet.

Laskennallisesti on käytetty suhdetta tonttitehokkuus/aluetehokkuus = 1,35-1,4. Vuodepaikkaa kohden on RA-alueilla laskettu 20 k-m², AP-alueilla 30 k-m², RM-alueilla 20 k-m² ja AT-alueilla 30 k-m² rakennusoikeuden 50 %:n mukaan.

Kyläalue

käyttö	ha	aluetehokk.	tonttitehokk.	nyk. k-m ² /vp	uusi k-m ² /vp
AT	58,1	0,013	0,07-0,1	6000/100	7550/126
RM-1	6,1	0,05	0,09-0,12	2000/50	3070/77

Lisäalue 1 (Kotiharju ja Haapaharjuntie)

käyttö	ha	aluetehokk.	tonttitehokk.	nyk. k-m ² /vp	uusi k-m ² /vp
RA	14,3	0,06	0,08-0,1		8560/428

käyttö	ha	aluetehokk.	tonttitehokk.	nyk. k-m ² /vp	uusi k-m ² /vp
AP	11,5	0,08	0,08-0,1		9190/306

Lisäalue 2 (Kaakkurikangas)

käyttö	ha	aluetehokk.	tonttitehokk.	nyk. k-m ² /vp	uusi k-m ² /vp
RA	32,4	0,06	0,08-0,1		19420/971

Lisäalue 3 (Pyhäjärven itäpuoli)

käyttö	ha	aluetehokk.	tonttitehokk.	nyk. k-m ² /vp	uusi k-m ² /vp
RA	11,1	0,06	0,08-0,1		6660/333

Pääosin ennallaan säilyvät alueet

käyttö	ha	aluetehokk.	tonttitehokk.	nyk. k-m ² /vp	uusi k-m ² /vp
P	0,3	0,1	0,1	300	
AP	4,4	0,06	0,1	2450/81	2620/87
RM	13,0	0,1	0,08-0,4	11980/299	12890/649
RA	66,8	0,06	0,08-0,1	40630/2031	40080/2004

5.3 Aluevaraukset

Suunnittelualue jakautuu maankäytöllisesti seuraavasti:

MERKINTÄ	PINTA-ALA ha	% KOKO ALUEESTA
AM	1,35	0,15
AP	15,84	1,78
AT	58,13	6,52
EO	6,37	0,71
ET	0,09	0,01
EV	3,82	0,43
LP	0,38	0,04
MY	173,69	19,48
P	0,37	0,04
PY	1,32	0,15

MERKINTÄ	PINTA-ALA ha	% KOKO ALUEESTA
RA	124,10	13,92
RM	19,11	2,14
V	318,78	35,75
VU	0,47	0,05
W	167,88	18,83
YHTEENSÄ	891,7	100

Taulukko 1. Kaava-alueet.

5.3.1 Asuinalueet

Pyhäjärven kylän alue on esitetty kyläalueena (AT). Alue varataan pääasiassa kyläasutukselle sekä sen tarvitsemille palvelu- ja työtiloille. Loivalla etelään suuntautuvalla rinnealueella olevan kylän ominaisluonne säilytetään yleiskaavalla. Uudisrakentaminen on tehtävä perinteisen rakennustavan mukaisesti päärakennus ja talousrakennukset pihapiiriksi ryhmittäen. Rakennusryhmien välissä on säilytettävä avointa maisematilaa. Kyläaluetta on laajennettu pohjoiseen vahvistamattoman rakennuskaavaluonnoksen periaatteen mukaisesti. Pyhäjärven ranta-alueen rakentamista ei ratkaista yleiskaavalla.

Kyläalueen itäpuolelle on esitetty maatilojen talouskeskusten alue (AM). Alue varataan hevosmaneesin ja -laitumen rakentamiseen.

Muilta osin pysyvän asumisen alueet on merkitty pientalovaltaisiksi asuntoalueiksi (AP), jotka sijoittuvat Pyhäntien ja Haapaharjuntien varrelle. Alueet varataan pääasiassa pientaloasumisen, virkistyksen ja ympäristöön soveltuvan työpaikkatoiminnan käyttöön.

5.3.2 Loma-asutus ja rantarakentaminen

Osayleiskaava ei kokonaisuutena lisää alueen rantarakentamista merkittävästi. Pyhäjärven itä- ja länsirannalla on voimassa 22.4.1976 vahvistettu Pyhäjärven I ja II osa-alueen rantakaava. Osayleiskaavassa esitetyt loma-asuntoalueet (RA) sijoittuvat pääasiassa näille rantakaava-alueille. Lisäksi kyläalueen pohjoispuoleiselle vyöhykkeelle on esitetty jo rakennetun tieyhteyden varteen uutta loma-asumista. Alueet varataan pääasiassa loma-asumisen, virkistyksen sekä loma-asumista häiritsemättömän palvelutoiminnan käyttöön. Loma-asuntoalueet tulee osa-aluekohtaisesti toteuttaa yhtenäisellä rakennustavalla.

Matkailupalvelujen alueet (RM) sijoittuvat pääasiassa Pyhäntien varrelle sekä yksi alue Kaakkurilammien läheisyyteen. Alueet varataan pääasiassa matkailutoiminnan, loma-asumisen ja virkistyksen käyttöön. Kyläalueen ja Pyhäjärven väliin sijoittuu matkailupalvelujen alue (RM-1), jossa keskeisiä periaatteita alueen toteutuksessa ovat tiivis ja yhtenäinen rakennustapa sekä suojaisien ulkotilojen luominen kokoamalla rakennukset ryhmiksi. RM-1 alueella on huomioitu kylässä olevan matkailuvirityksen toiminta ja sen laajenemistarpeet.

5.3.3 Suojelu

Kaavassa on useita eriasteisia suojelumääräyksiä tai niihin rinnastettavia määräyksiä. Varsinaiseen käyttötarkoituksmerkintään liitettyä merkinnällä (/s) osoitetaan säilytettävät ympäristöt. Pyhäjärven vesialue on merkitty säilytettäväksi ympäristöksi, jonka maisemallisia arvoja ei saa heikentää. Järven luonnontilaa muuttavia rakentamistoimenpiteitä ei saa tehdä ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa. Pyhäjärven mahdollisissa vesirakennustoissa tulee pyytää

Museoviraston lausunto. Lisäksi kaavan yleismääräyksissä on määrätty, Pyhäjärven rantaviivaa muuttavia ruoppauksia, pengerryksiä ja vastaavia rakentamistoimenpiteitä ei saa tehdä ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa. Pyhäjärven mahdollisissa ruoppauksissa, täydyissä ja muissa vesirakennustoissa (esim. rakennettaessa ja kunnostettaessa rantautumispaikkoja, venevalkamia ja uimarantoja) tulee pyytää Museoviraston lausunto. Yleismääräyksissä on myös määrätty, että rakennettavien alueiden ja Pyhäjärven väliin on jätettävä riittävän laaja suojavyöhyke, jotta valumavesien haitallista vaikutusta veden laatuun, ja rakentamisen vaikutusta luonnonvaraiseen rantamaisemaan, voidaan tehokkaasti vähentää (VL 1:15 §). Pyhäjärven kylä, Soutajatunturi ja Pyhäjärvi muodostavat maisemallisen kokonaisuuden, jonka säilyminen pyritään kaavalla turvaamaan. Suojelumääräyksellä pyritään siihen, että järven veden laatu säilyy hyvänä ja rantarakentaminen sopeutuu maisemaan.

Mättäsenaapan ja Pyhäjoen arvokkaat luontokohteet on merkitty maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1 ja MY-2). Mättäsenaapan ympäristöarvot perustuvat ojittamattomaan, puuttomaan rimpinevarameeseen sekä alueen linnustoon. Maanmuokkaus ja ojitus eivät saa merkittävästi muuttaa suon vesiolosuhteita. Pyhäjoen ympäristöarvot perustuvat luonnon monimuotoisuuteen, havumetsävyöhykkeen virtaveteen, uhanalaisiin kasvilajeihin sekä linnustoon. Maanmuokkaus ja ojitus eivät saa merkittävästi muuttaa joen vesiolosuhteita. Alueelle saa toteuttaa joen vedenlaatua turvaavia rakenteita kuten hulevesien selkeytysaltaita. Soutajan arvokas maisema-alue on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityisiä maisema-arvoja (MY-3). Soutajan maisema-arvot perustuvat luonnon monimuotoisuuteen sekä merkittävyyteen luonnonmaiseman kannalta. Alueelle suoritettavat toimenpiteet eivät saa merkittävästi muuttaa Soutajan rinnealueen luonnonmukaista ilmettä Pyhäjärven ympäristöstä katsottuna. Kaikilla alueilla on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa.

Pyhäjärven kylän keskialueen avoimeen maisematilaan kuuluvat pellot on esitetty maisemallisesti arvokkaana alueena (ma). Alue on paikallisesti arvokas kulttuurimaisema, jonka ominaispiirteitä ovat tiiviit rakennusryhmät, niiden väliset peltoaukeat ja puuryhmät sekä rakennusten välistä avautuva näkymä Pyhäjärvelle ja sen taustalla Pyhätunturille. Alueella tapahtuva rakentaminen ja ympäristöhoito tulee toteuttaa niin, että alueen maisemallisia arvoja ei heikennetä.

Aivan kaava-alueen lounaiskulmassa on Rajaojan alue merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo-1). Alue liittyy saumattomasti viereiseen osayleiskaavaan, OA3/Pyhätunturin matkailukeskuksen alue. Alueet ovat Pyhäjärveen laskevien purojen ja jokien suojavyöhykkeitä. Kosteikkojen, tulvarantojen ja vesien luontaisten kulku-uomien vesitalous ja luontoarvot on pyrittävä säilyttämään.

Kaava-alueella on yksi muinaismuistokohde (SM), joka on muinaismuistolain perusteella suojeltu kiinteä muinaisjäänös. Muinaismuiston kohdenumero on 111 / Rajaojan alueella hiekkaharjun laella sijaitseva ajoittamaton pyyntikuoppa.

Kaava-alueella sijaitsee kuusi kulttuuriympäristökohdetta (sr), jotka ovat Pelkosenniemen kulttuuriympäristöohjelmassa esiteltyjä kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia. Kohdenumerot viittaavat Pelkosenniemen kulttuuriympäristön kohdeluetteloon. Kohteiden kuvaus on kaavaselostuksen kohdassa 2.2.10. Kohteiden suojeluarvo on selvitettävä asemakaavoituksen yhteydessä. Rakennuksia ei saa purkaa ilman purkamislupaa MRL 127§.

5.3.4 Virkistys

Kaava-alueen viheralueet ovat pääasiassa varattu yleiseen virkistys- ja ulkoilukäyttöön (V). Alueille saa rakentaa ulkoilureittejä sekä viereisiä alueita palvelevia liikenneväyliä ja -alueita. Alueella sallitaan pienimuotoinen alueen pääkäyttötarkoitusta palveleva rakentaminen ulkoilu- ja moottorikelkkareittien yhteyteen. Metsänhakuu on suoritettava siten, että alueen maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot säilyvät ja viereisten alueiden rakennuspaikkojen ympärillä säilyy suojapuusto. Loma-asuntojen rakentamista ei sallita. Pyhäjärven kylän ja Pyhäjärven välisellä

virkestysalueella (V-1) sallitaan pienimuotoinen ja maisemaan sopeutuva rakentaminen, joka pääasiassa palvelee matkailutoimintaa, ulkoilua ja virkistystä.

Pyhäjärvi on merkitty säilytettäväksi vesialueeksi (W-1/s). Pyhäjärvi ja Pyhäjoki ovat kaavan tavoitteiden mukaisesti matkailualueen ympärivuotisen virkistyskäytön kannalta tärkeitä kohteita. Kaavalla pyritään parantamaan järven ja joen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Pyhäjoelle on merkitty viisi rantautumispaikoiksi sopivaa kohtaa melojille. Pyhäjoen varteen on lisäksi esitetty virkestysalue (V-2), jolla tulee asemakaavoituksen yhteydessä ratkaista vesillelaskupaikan vaatima pysäköintitarve. Pyhäjärvelle on osoitettu kuusi venevalkamaksi sopivaa paikkaa. Pyhäjärven rannalla on myös kaksi urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta (VU), jotka ovat ajateltu sopiviksi paikoiksi uimarannoille.

Pyhäjärven lisäksi vesialueita (W) on kaava-alueen lounaiskulmassa. Rajaojan lampien ennallistaminen on tehty vesioikeuden päätöksen mukaisesti vuonna 2012. Toimenpiteen tarkoitus on parantaa Rajaojan virtausta ja vähentää sen liettymistä palauttamalla sen alkuperäinen uoma. Alue sisältyy osittain hyväksytyyn Pyhätunturin osa-alueen B:n asemakaavaan. Alue liittyy toiminnallisesti asemakaavan mukaiseen kokonaisuuteen ja sen käyttöä ja mitoitusta on asemakaavatyön yhteydessä selvitetty.

Pyhätien varteen sijoittuvien rakennusalueiden ja tien väliin sijoittuu suojaviheralueita (EV). Alueen arvokkaat luontokohteet on merkitty maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1 ja MY-2) ja maisemallisesti arvokas kohde on maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä maisema-arvoja (MY-3).

5.3.5 Palvelut

Pyhäjärven länsipuolella sijaitsee kaupallisten palvelujen alue (P), joka on varattu pääasiassa loma-asumista palveleville lähipalveluille. Pyhäjärven kylän vieressä sijaitsee julkisten palvelujen ja hallinnon alue (PY). Myös kyläalueelle (AT) sekä pientalovaltaisella asuntoalueelle (AP) saa sijoittaa alueille tarpeellisia palveluja.

5.3.6 Liikenne ja tekninen huolto

Olemassa olevat tieyhteydet Pyhäntie, Haapaharjuntie ja Polkutie säilyvät alueen pääasiallisina tieyhteyksinä. Tieverkostoa on täydennetty Soutajan itäpuolisella tiellä sekä kyläalueen yhteyksillä ja uusille loma-asuntoalueille johtavilla tieyhteyksillä.

Kylästä luoteeseen lähtevä tieyhteys on kaavassa yhdistetty lenkinä Pyhäjärven länsirannan tiehen (Pyhäntie). Tämän tieyhteyden varrelle on esitetty kylän puoleiseen päähän uutta pysyvän asutuksen aluetta ja nykyisen loma-asuntoalueen puoleiseen päähän tätä aluetta täydentävää uutta loma-asumista. Pyhäjoen ylittävä osuus uudesta tieyhteydestä on esitetty ohjeellisenä linjauksena, koska se edellyttää rakennettavuuden, maisemallisten tekijöiden ja vesistövaikutusten tarkempaa selvitystä.

Pyhätien varteen on esitetty ohjeellinen kevyen liikenteen väylä. Kevyen liikenteen väylän lopullinen sijoittuminen ja toteutumisen edellytys tulee ratkaistavaksi tiesuunnitelmassa.

Pyhäjärven ympäri kiertää ohjeellinen ulkoilureitti, josta yhteydet jatkuu myös länteen, pohjoiseen ja Soutajatunturille. Ulkoilureitti on tarkoitus toteuttaa jalankulkuun soveltuvana polkuna. Ulkoilureitti sijoittuu yleiskaava-alueella voimassa olevien ranta- ja rakennuskaavojen viher- ja katualueille sekä Kuusirannan asemakaavassa esitetyn ulkoilureitin kohdalle.

Pyhäjärven poikki jatkuen kohti pohjoista on merkitty myös ohjeellinen moottorikelkkareitti tai -ura. Reitti liittyy osa-alueen 3 osayleiskaavassa esitettyyn Luostontien pohjoispuoliseen reittiin.

Kyläalueen ja Pyhäjärven väliin sijoittuvan matkailupalvelujen alueen yhteyteen sijoittuu yhdyskuntateknisen huollon alue (ET).

5.3.7 Erityisalueet

Kaavan pohjoisosaan sijoittuu maa-ainesten ottoalue (EO/V). Alue on rajattu annetun maa-aineslupapäätöksen mukaisesti. Maa-aineslupapäätös on annettu seuraavin lupamääräyksin:

- Ottamispaikan pinta-ala saa olla enintään 21 530 m² ja otettava maa-ainemäärä 50 000 m³, n. 5000 m³/vuosi.
- Ottamisalue on merkittävä maastoon värillisin paaluin. Ottamisalueelle on asennettava korkomerkit, jotta hyväksyttävä ottotaso on selvitettävissä.
- Pohjaveden pinnantasoa tulee alueella seurata havaintoputken avulla kaksi kertaa vuodessa. Maa-ainesta otettaessa tulee ylimmän luontaisen pohjavesipinnan päälle jättää suojaavaa maakerrosta vähintään 2,0 metriä.
- Maa-ainesten oton ja jälkitöiden yhteydessä on huolehdittava siitä, että öljyä tai muita maaperää saastuttavia aineita ei pääse valumaan maastoon. Alueella ei sallita öljytuotteiden varastointia ilman suojarakenteita. Vahingon sattuessa on siitä ilmoitettava ao. viranomaiselle.
- Maa-ainesten otto tulee toteuttaa niin, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän maisemakuvan rikkoutumista. Kaivantojen reunat tulee luiskata korkeintaan 1:3 ja tasauksessa ja muotoilussa on käytettävä puhdasta maa-ainesta. Poistettuja pintamaita saa käyttää ainoastaan ohuesti verhoilumateriaalina maisemointiin. Alueen metsitys ja maisemointi tulee suorittaa niin pian kuin se on ottamistoiminnan edistyessä mahdollista.
- Alue on ottamistyön päätyttyä siistittävä ja saatettava puustoistutuksin muuhun ympäristöön sopeutuvaksi. Istutukseen käytetään männyn taimia 300 kpl/1000 m², mikäli ympäristössä ei ole riittävää siemenpuustoa. Alueelle ei saa haudata jätettä, risuja, kantoja eikä pintamaita.
- Maa-aineslupan haltijan tulee vuosittain tammikuun 31. päivään mennessä ilmoittaa otetun aineksen määrä sekä tiedot pohjavesihavainnoista.
- Ennen ottamistoiminnan aloittamista alueella on pidettävä luvanhaltijan pyynnöstä aloituskatselmus, josta tulee ilmoittaa kunnan valvontaviranomaiselle.
- Ottamis- ja viimeistelytöiden jälkeen ennen lupa-ajan päättymistä luvanhaltijan on pyydettävä lopputarkastusta, tai mikäli ottoa aiotaan jatkaa, hankittava uusi lupapäätös ennen voimassaolevan luvan päättymistä,
- Soranajon aikana on estettävä kuljettavan tiestön pölyhaitta.

Ottamisalue tulee jälkihoitaa Ympäristöministeriön oppaan *OH 1/2009 Maa-ainesten kestävä käyttö* mukaisesti. Maa-ainesten ottamisen päätyttyä alue maisemoidaan ja istutetaan lähiympäristöön sopeutuvaksi. Alueella sijaitseva törmäpääskykolonia tulee säilyttää maisemoinnin yhteydessä. Alueen jatkokäyttö tulee olemaan lomarakentamisalueena tai mahdollisesti myös vakituisen asumisen alueena ja/tai virkistysalueena. Alueen rakentaminen edellyttää uuden yleiskaavan tai asemakaavan laatimista nykyisen käyttötarkoituksen päättyessä.

5.4 Suhde maakuntakaavaan

Koko osayleiskaava-alue sijoittuu maakuntakaavan matkailupalvelujen RM-alueelle. Alue on osa Pyhätunturin matkailualueita. Tämä on huomioitu yleiskaavassa osoittamalla alueelle loma-asunto- ja matkailupalvelujen alueita sekä virkistysalueita. Alueelle on myös osoitettu laaja ulkoilureittiverkosto, joka vastaa maakuntakaavan tavoitteeseen ohjata liikkuminen matkailukeskusten ympäristöissä reiteille sekä maakuntakaavamääräyksen edellyttämää rannan suuntaista kulkuyhteyttä ranta-alueella. Osayleiskaavalla pyritään myös kehittämään Pyhäjärven ja Pyhäjoen käyttöä matkailutarkoitukseen osoittamalla uimarantoja, venevalkamia, rantautumis- ja vesillelaskupaikkoja melojille sekä niiden vaatimia pysäköintialueita. Yleiskaavassa toteutetaan maakuntakaavan yleismääräyksiä säilyttämällä vapaata rantaviivaa vähintään puolet muutetusta rantaviivasta.

Osayleiskaava-aluetta kehitetään matkailun vetovoima-alueena. Maakuntakaavan mukaisesti aluetta tulee tarkastella laajasta näkökulmasta. Matkailijamäärien kasvaessa tarvitaan lisää majoituspaikkoja sekä reitistöjä, joiden kautta pääsee vetovoimaisiin matkailumaisemiin.

Yleiskaavassa on myös huomioitu alueen sijoittuminen maakuntakaavan maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaalle kulttuuriympäristö-/maisema-alueelle kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot turvaavin kaavamerkinnöin ja -määräyksin.

Maakuntakaavan yleismääräyksissä edellytetään yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja kevyen liikenteen edellytysten kehittämistä. Tämä on huomioitu yleiskaavassa keskittämällä pysyvän asutuksen täydennysrakentaminen Pyhäjärven kylään ja sen läheisyyteen sekä Pyhäntien varteen sijoitetulla kevyen liikenteen väylällä.

Pyhäjärven kylä on maakuntakaavassa merkitty aluerakenteen ja maaseudun peruspalveluiden kannalta tärkeäksi keskuskyläksi, johon suuntautuu ja halutaan ohjata rakentamista ja palveluja. Lisärakentaminen kylässä sijoitetaan olemassa olevan asutuksen yhteyteen. Kylän kehittämistä tuetaan mm. pienyritystoiminnalla, matkailulla ja loma-asutuksella.

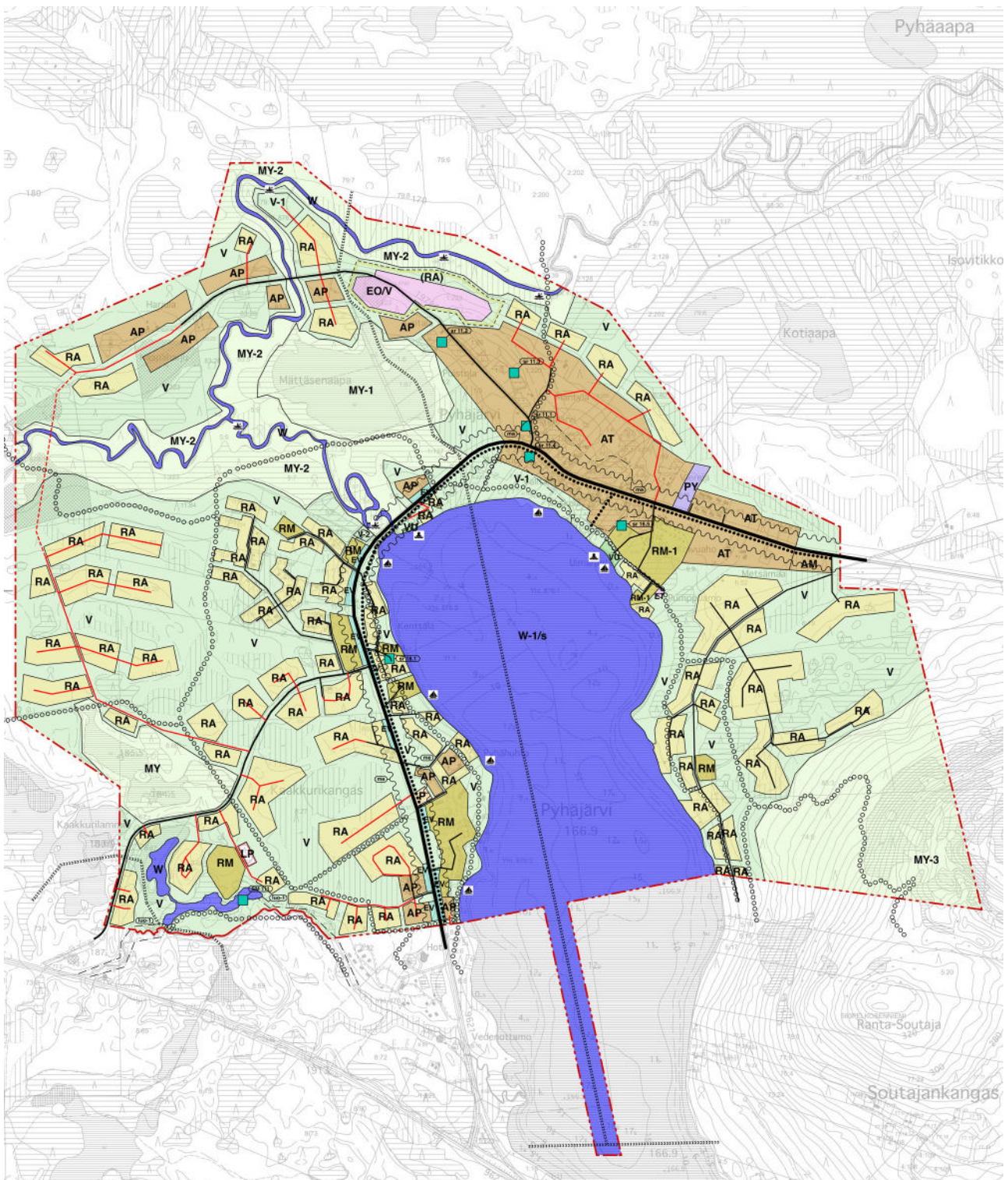
Pyhä-Luosto yleiskaava, osa-alue 6, Pyhäjärven kylän alue
kaavaselostus 19.4.2017

5.5 Yleiskaavamerkinnot ja -määräykset

YLEISKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET	
AT	KYLÄALUE Alue varataan pääasiassa kyläasutukselle sekä sen tarvitsemille palvelu- ja työtiloille. Uudisrakentaminen on tehtävä perinteisen rakennustavan mukaisesti päärakennus ja talousrakennukset pihapiiriksi ryhmittäen. Rakennusryhmien välissä on säilytettävä avointa maisemallia.
AM	MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE Alue varataan pääasiassa hevosmaneesille ja -laitumelle.
P	KAUPALLISTEN PALVELUJEN ALUE Alue varataan pääasiassa loma-asumista palveleville lähipalveluille.
RM	MATKAILUPALVELUJEN ALUE Alue varataan pääasiassa matkailutoiminnan, loma-asumisen ja virkistyskäytön.
RM-1	MATKAILUPALVELUJEN ALUE Alue varataan pääasiassa matkailutoiminnan, loma-asumisen ja virkistyskäytön. Keskeisiä periaatteita alueen toteutuksessa ovat tiivis ja yhtenäinen rakennustapa sekä suojaisten ulkoilujen luominen kokonaalla rakennukset ryhmitäen.
AP	PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE Alue varataan pääasiassa pientaloesiintymisen, virkistys- ja ympäristön soveltuvan työpaikkatoiminnan käyttöön. Alueelle saa sijoittaa myös asumiselle tarpeellisia lähipalveluita.
RA	LOMA-ASUNTOALUE Alue varataan pääasiassa loma-asumisen, virkistys- ja loma-asumista häiritsemättömän palvelutoiminnan käyttöön. Alueet tulee osasuojata yhteisillä rakennustavoilla.
PY	JULKISTEN PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE
V	VIRKISTYSALUE Alue varataan pääasiassa yleiseen virkistys- ja ulkoilukäyttöön. Alueelle saa rakentaa ulkoilureittejä sekä viereisiä alueita palvelevia liikenneväyliä ja -alueita. Alueella sallitaan pienimuotoisen alueen pääkäyttötarkoituksia palveleva rakentaminen ulkoilu- ja moottorikelkkareitien yhteyteen. Metsänhaku on suoritettava siten, että alueen maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot säilyvät ja viereisten alueiden rakennuspaikkojen ympärillä säilyy suojapuu (MetsäL 6 § ja 10 §). Loma-asuntojen rakentamista ei sallita.
V-1	VIRKISTYSALUE Alueella sallitaan pienimuotoisen ja maisemaan sopeutuvan rakentaminen, joka pääasiassa palvelee matkailutoimintaa, ulkoilua ja virkistystä. Rakennukset on sijoitettava siten, että alueen yleislinjat säilyvät luonnonomuista.
V-2	VIRKISTYSALUE Alueella tulee asemakaavotuksen yhteydessä ratkaista vesiläskäpaikan vaatima pysäköintitarve.
VU	URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUJEN ALUE
LP	PYSÄKÖINTIALUE
ET	YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUE
EOV	MAA-AINESTEN OTTOALUE Maa-ainesten ottoalue, joka otamisen päätyttyä maisemoidaan ja istutetaan lähiympäristön sopeutuvaksi virkistysalueeksi. Alueella sijaitseva törmäpääskykolonia tulee säilyttää maisemoinnin yhteydessä.
EV	SUOJAVIERHALUE
MY	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA
MY-1	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA Alueella on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista maisematu lupaa. Maanmuokaus ja ojitus eivät saa merkittävästi muuttaa suon vesiosuuntia.
MY-2	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA Alueella on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista maisematu lupaa. Joen reunaosuutta ja rantaviivaa ei saa merkittävästi muuttaa. Maanmuokaus ja ojitus eivät saa merkittävästi muuttaa joen vesiosuuntia. Alueella saa toteuttaa joen vedenlaatu turvaavia rakenteita kuten hulevesien selkeytysaitoja.
MY-3	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ MAISEMA-ARVOJA Alueella on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista maisematu lupaa. Toimenpiteet eivät saa merkittävästi muuttaa Soutajan rinnealueen luonnonomuista ilmettä Pyhäjärven ympäristöstä katsottuna.
W	VESIALUE
W-1/s	VESIALUE Pyhäjärven maisemallisia arvoja ei saa heikentää. Järven luonnontilaa muuttavia rakentamistoimenpiteitä ei saa tehdä ilman MRL 128 §:n mukaista maisematu lupaa. Pyhäjärven mahdollisissa vesirakennustöissä tulee pyytää Museoviraston lausunto.
(RA)	YHDYSKUNTARAKENTEEN MAHDOLLINEN LAAJENEMISALUE JA SEN KÄYTTÖTARKOITUS Alueen rakentaminen edellyttää uuden yleiskaavan tai asemakaavan laatimista alueen nykyisen käyttötarkoituksen päätyttyä.
	UIMARANTA
	VENEVALKAMA
	RANTAUTUMISPAIKKA
	MUINAISMUISTOKOHDE JA KOHDENUMERO Muinaismuistola (295-63) perusteella suojettu kiinteä muinaisjäännös. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on pyydyttävä Lapin maakuntamuseon lausunto.
	KULTTUURIYMPÄRISTÖKOHDE JA KOHDENUMERO Kohdenumero viittaa kaavaselostuksen kohdassa 2.2.10 esitettyyn kohdekuvaukseen. Kohteiden suojeluarvo on selvitettävä asemakaavotuksen yhteydessä. Rakennuksia ei saa purkaa ilman purkamislupaa MRL 127 §. Kohteet 11.1-11.4 ovat maisemallisesti erittäin arvokkaita jälleerakennusajan pihapiirejä. Pihapiirin rakennusten muutokset tai uusiminen tulee toteuttaa siten, että pihapiirin merkitys kyläkuvan kokonaisuudessa ei heikkene. Kohde 16.5 on maisemallisesti ja rakennushistoriallisesti arvokas. Rakennuksen muutokset tulee toteuttaa siten, että sen rakennushistoriallinen ja maisemallinen merkitys ei heikkene. Kohteen 18.1 suojelutarve on selvitettävä MRL 188 § ja 139 § tarkoittamalla tavalla lupaharkinnan yhteydessä.
	SEUTUTIE / PÄÄKATU
	YHDYSTIE / KOKOOJAKATU
	YKSITYSTIE / OHJEELLINEN TONTTIKATU
	UUDET TIET JA LINJAT
	OHJEELLINEN TIELINJAUS
	OHJEELLINEN ULKOILUREITTI
	OHJEELLINEN KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄ Tarkempi sijainti ja toteutuksen edellytykset ratkaistaan tuesuunnitelman yhteydessä.
	OHJEELLINEN MOOTTORIKELKKAREITTI TAI -URA
	YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA
	LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE Alueet ovat Pyhäjärven laskien punojen ja jokien suojavyöhykkeitä. Kosteikkojen, tulvarantojen, vesien luontaisen kulkuväylien vesitalous ja luontaravit on pyrittävä säilyttämään.
	MELUALUE Alueella olevissa rakennuspaikoissa ylittyy ennusteen mukaisen liikenteen aiheuttama liikennemelun päiväohjearvo, jona on käytetty RA sekä RM -alueilla 45 dBA ja AP sekä P -alueilla 55 dBA. Asemakaavotuksessa ja rakennussuunnittelussa on otettava meluolosuhteita huomioon.
	MAISEMALLISESTI ARVOKAS ALUE Alue on paikallisesti arvokas kulttuurimaisema, jonka ominaispiirteitä ovat tiiviit rakennusryhmät, niiden väliset pellokukat ja puuryhmät sekä rakennusten väliset avautuvat näkymät Pyhäjärvelle ja sen taustalla Pyhäntunturille. Alueella tapahtuva rakentaminen ja ympäristöhoito tulee toteuttaa niin, että alueen maisemalliset arvot ei heikkene.
YLEISMÄÄRÄYKSET	
1. Viemäriverkoston alueella olevilla kiinteistöillä syntyvät jätevedet on johdettava yleiseen viemäriin. Viemäriverkon ulkopuolella jätevedet on käsiteltävä YSL 103 §:n ja asetuksen talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla mukaisesti.	
2. Rakentaminen yleiskaava-alueella edellyttää pääsääntöisesti asemakaavaa.	
3. Sähkö- ja puheelinjat on pääsääntöisesti rakennettava maakaapeleilla.	
4. Tavoitteelliset kerrosala-/vuodepaikkamäärät osa-alueittain on esitetty kaavaselostuksessa.	
5. Rakennettavien alueiden ja Pyhäjärven välin on jätettävä riittävä laaja suojavyöhyke, jotta valumavesien haitallista vaikutusta veden laatuun, ja rakentamisen vaikutusta luonnonvaraiseen rantamaisemaan, voidaan tehokkaasti vähentää (VL 1:15 §).	
6. Pyhäjärven rantaviivaa muuttavia ruoppauksia, pengerryksiä ja vastaavia rakentamistoimenpiteitä ei saa tehdä ilman MRL 128 §:n mukaista maisematu lupaa. Pyhäjärven mahdollisissa ruoppauksissa, täytöissä ja muissa vesirakennustöissä (esim. rakennettaessa ja kunnostettaessa rantautumispaikkoja, venevalkamia ja umarantoja) tulee pyytää Museoviraston lausunto.	

Kaavamerkinnot ja -määräykset 19.4.2017.

5.6 Kaavakartta

Kaavakartan pienennös 19.4.2017.

6. YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET

6.1 Vaikutusalue

Osayleiskaavan vaikutuksia tarkastellessa vaikutusalue voidaan jakaa kolmeen vyöhykkeeseen, joihin kaavan toteutuksen vaikutus eriasteisesti kohdistuu:

1. Kaava-alue

Kyseessä on osittain rakennettu alue, jota täydennysrakentamalla tiivistetään. Kaavalla myös pyritään kehittämään ja monipuolistamaan alueen toimivuutta kehittyvän kansainvälisen matkailukeskuksen osana. Kaavalla on merkittäviä ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia kaava-alueen sisällä.

2. Välittömästi kaava-aluetta ympäröivä vyöhyke

Tällä alueella kaavalla on lähinnä toiminnallisia ja maisemallisia vaikutuksia sekä osittain myös ympäristöön kohdistuvia epäsuoria vaikutuksia. Kaava-alue ei muodosta omaa ympäristöstä eristäytynyttä saareketta vaan se pyritään liittämään toiminnallisesti ympäröiviin alueisiin. Alueen liikenneverkko ja alueeseen kuuluvat vesialueet jatkuvat ympäröiville alueille.

3. Pyhätunturin matkailukeskuksen alue

Matkailukeskuksen kokonaisuuteen kaavalla on toiminnallisia, liikenteellisiä ja taloudellisia vaikutuksia.

6.2 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Kaava vahvistaa alueella jo nyt olemassa olevan yhdyskuntarakenteen keskeisiä piirteitä. Kaava mahdollistaa nykyisen kyläalueen kehittämisen ja parantaa alueen soveltumista matkailuun ja loma-asumiseen luontoarvot huomioiden.

Pyhäjärven kyläaluetta kehitetään Pyhätunturin matkailukeskuksen tukialueena. Alueelle voi sijoittua matkailukeskusta täydentäviä esimerkiksi kulttuuriperintöpainotteisia matkailupalveluja ja alueella on näin ollen edellytyksiä säilyttää tai palauttaa elinvoimaisuus ja itsenäiset peruspalvelut. Kaavan pääpaino alueella on maltillisessa täydennysrakentamisessa asumista ja palveluja varten sekä kyläkuvan omaleimaisuuden ja perinteen turvaamisessa.

6.3 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Yleiskaavalla vaikutetaan nykyisen rakennuskannan kehittymiseen sekä uusien rakennusalueiden syntymiseen ja niiden luonteeseen. Kaava mahdollistaa alueen olemassa olevien loma-asuinalueiden ja kyläalueen säilymisen, ylläpidon ja kehittämisen. Kaava mahdollistaa erityisesti loma-asuinalueiden täydentämisen ja matkailupalvelujen lisäämisen.

Haapaharjun alue on luonnollinen jatko kylän kasvusuuntana. Kaakkurikankaan rakennusalueet sijaitsevat maaston ja ilmansuuntien kannalta edullisella alueella ja liittyvät täydennysrakentamiseen alueen olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Kylän pohjoispuoliset loma-asuntoalueet sijoittuvat kylää rajaavan metsänreunan ja Pyhäjoen väliselle alueelle. Kaavan mukainen harva sijoittelu säilyttää alueen ominaisuuden ja Pyhäjoen luonnonmukaisuuden.

Pyhäjärven itärannan lomarakennusalue sijoittuu Pelkosenniementien, Pyhäjärven ja Soutajan rinnealueen muodostamaan kolmioon. Ranta-alueet on jo kaavoitettu ja rakennusalueet eivät nouse Soutajan rinteille, joten niiden maisemallinen vaikutus on vähäinen.

Maa-ainesten ottoalue vaikuttaa jonkin verran viereisiin rakennusalueisiin. Ottoalue on osayleiskaavaehdotuksessa nykyisen voimassa olevan maa-ainesottoluvan mukainen. Toiminta jatkuu kaavasta riippumatta lupaehtojen mukaisesti, joten kaavaratkaisulla ei ole siihen vaikutusta.

Maa-ainesten ottoalueen ympärille tarvitaan riittävä suojaetäisyys häiriintyviin kohteisiin. Ympäristöministeriön oppaan OH 1/2009 Maa-ainesten kestävä käyttö mukaan soran ottamisalueella etäisyys asuttuun rakennukseen tulee olla vähintään 100 m, etäisyys maantien keskilinjaan vähintään 50 m ja etäisyys naapuritilan raja-alueeseen vähintään 10 m. Suojaetäisyyden laajuuteen vaikuttavat mm. kasvillisuus ja maaston muodot. Jos ottamisalueen ympärillä ei ole suojapuustoa, suojaetäisyys tulee olla laajempi. Toiminta ottamisalueella ja ottamisalueen liittymätiet sekä kuljetukset on hoidettava siten, että toiminnasta aiheutuvat pöly-, melu- ja värinähaitat ovat mahdollisimman vähäisiä. Häiriintyvien ja häiriötä aiheuttavien kohteiden väliin voidaan rakentaa myös erilaisia suoja- ja meluvalleja. Pölyhaittoja voidaan vähentää kastelemalla liittymäteitä ja ottamisaluetta.

Maa-ainesottolupaa myönnettäessä on viereisten alueiden osalta huomioitu suojaetäisyydet ja puskurivyöhyke. Lähimmät asutut talot sijaitsevat noin 350 metrin päässä ottamisalueesta. Lähin vapaa-ajan käytössä oleva rakennus on noin 120 metrin päässä ottamisalueesta.

Kuva 23. Maa-ainesten ottoalue ilmakuvassa.

6.4 Vaikutukset luontoon

Kaavan maa-alueesta 55,7 % on viheraluetta. Kaava varmistaa alueen keskeisten luontoalueiden säilymisen rakentamattomina ja ohjaa rakentamista jo ennestään rakennettujen alueiden yhteyteen. Kaavassa on huomioitu luontoselvityksen mukaiset suositukset luontoarvojen suojelemiseksi.

Merkittävimpiä vaikutuksia luonnonympäristön kannalta aiheuttavat rakentaminen ja alueen lisääntyvä käyttö. Uusien rakennusalueiden käyttöönotto muuttaa luonnonympäristöä jossain määrin rakennetuksi ympäristöksi. Rakentamiseen varattujen alueiden väliin jää kuitenkin

runsaasti virkistysaluetta. Alueen arvokkailla luontokohteilla on voimassa rakentamisrajoitus, eikä maisemaa muuttavaa toimenpidettä saa suorittaa ilman maisematyölupaa.

Ympäristöministeriön oppaan *OH 1/2009 Maa-ainesten kestävä käyttö* mukaan maa-ainesten ottaminen tulee järjestää siten, että pintavesien valuman mukana ottamisalueelta ei kulkeudu ympäristöön epäpuhtauksia ja, että ottaminen ei vaikuta merkittävästi vaikutusalueella olevien lammikoiden tai pienten järvien pinnan korkeuteen. Haittojen syntyä voidaan ehkäistä muun muassa murskausasemien ja liittymäteiden oikeantyyppisellä sijoittamisella sekä häiriötä aiheuttavien kohteiden suojaamisella kuten murskausasemien koteloinnilla.

Maa-ainesten ottaminen vaikuttaa aina alueen maisemakuvaan ja luonnonolosuhteisiin, erityisesti ottamisalueen geologisiin ja biologisiin luonnonarvoihin. Ottamisen haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää jälkihoidolla. Ottamisalueen jälkihoidon tavoitteena on sopeuttaa ottamisalue luontevasti ympäristöön, parantaa ottamisalueen turvallisuutta ja luoda parhaimmillaan alueelle uusia käyttömahdollisuuksia ja ympäristöarvoja, kuten biologisesti arvokkaita ns. korvaavia elinympäristöjä ja luontotyyppejä. Jälkihoitotoimet esitetään ottamissuunnitelmassa (kts. kohta 5.3.7 *Eritysisalueet*). Jälkihoito tehdään joko vaiheittain ottamisen aikana tai viimeistään ottamisen päätyttyä. Jälkihoidon kunnollinen toteuttaminen edellyttää, että alueen jälkikäyttö on tiedossa. Erittymisen haasteellisia jälkihoitokohteita ovat myös ottamisen seurauksena muodostuneet tai esiin tulleet luontokohteet. Kaava-alueella sijaitsevalle maa-ainesten ottoalueelle on syntynyt törmäpääskykolonia, joka tulee maa-ainesten ottamisen päätyttyä säilyttää aluetta maisemoitaessa.

Pyhäjokeen ei kohdistu suuria rakentamispaineita. Alueen pohjoisosassa on joen läheisyydessä lomarakennus- ja pysyvän asutuksen aluevaraukset. Uhkana voidaan pitää joen valuma-alueeseen ja vesitalouteen vaikuttavia maastonmuokkaus- ja metsänhoitotoimia. Pyhäjoen ympäristöön on esitetty rakentamisrajoitus suojaamaan alueen luontoarvoja. Joen vesiolosuhteet ja reunapuusto tulee säilyttää. Joen läheisyydessä sijaitsevien uusien rakennuspaikkojen pintavedet tulee imeyttää tonteilla.

Kaavan tavoitteena on Pyhäjärven ja Pyhäjoen virkistystoiminnan kehittäminen. Kaavassa on osoitettu Pyhäjärven uimapaikeille sopivat paikat sekä venevalkamaksi soveltuvat paikat, Pyhäjokeen on merkitty melojien rantautumispaikoiksi soveltuvat paikat sekä niiden pysäköimistarve. Kaavassa on myös esitetty ohjeellisten ulkoilureittien sijainnit sekä ohjeellinen moottorikelkkareitti. Ulkoilureittien sijoittaminen Pyhäjärven ranta-alueelle varmistaa turvallisen virkistysyhteyden.

Pyhäjärvi on merkitty suojelumerkinnällä, jolla pyritään turvaamaan veden ja rantamaisemien laatu. Pyhäjärven ja rakennusalueiden välissä on pääasiassa vihervyöhyke. Pyhäjärven matkailullinen merkitys ja siihen kohdistuva kuormitus tulee matkailukeskuksen ympärivuotisuuden myötä lisääntymään.

Pyhäjärven kylän osayleiskaava-alue on lähimmilläänkin noin 2 km etäisyydellä kansallispuiston rajasta, joten kaavalla ei ole välittömiä vaikutuksia siihen. Pyhäjärven kylän kaava-alue (osa-alue 6) ja Pyhänturin matkailukeskuksen kaava-alue (osa-alue 3) muodostavat kuitenkin yhden toiminnallisen kokonaisuuden, jonka yhteisvaikutuksia on syytä tarkastella.

Pyhäjärven kylä on kaavan tavoitteiden mukaisesti matkailukeskusta tukevaa aluetta. Se tarjoaa mahdollisuuden henkilökunnan asumiselle ja matkailukeskuksen ydinalueita täydentäville erityyppisille, esim. paikalliseen perinteeseen tukeutuville, matkailupalveluille. Näin ajatellen kyläalueen kehittäminen vähentää paineita kansallispuiston osalta tarjoamalla vaihtoehtoisia aktiviteetteja. Tähän liittyen voidaan todeta, että yleiskaavan toteutumisen vaikutukset Natura-alueella eivät merkittävästi heikennä luontotyyppien tai -lajien säilymisedellytyksiä.

6.5 Vaikutukset maisemaan

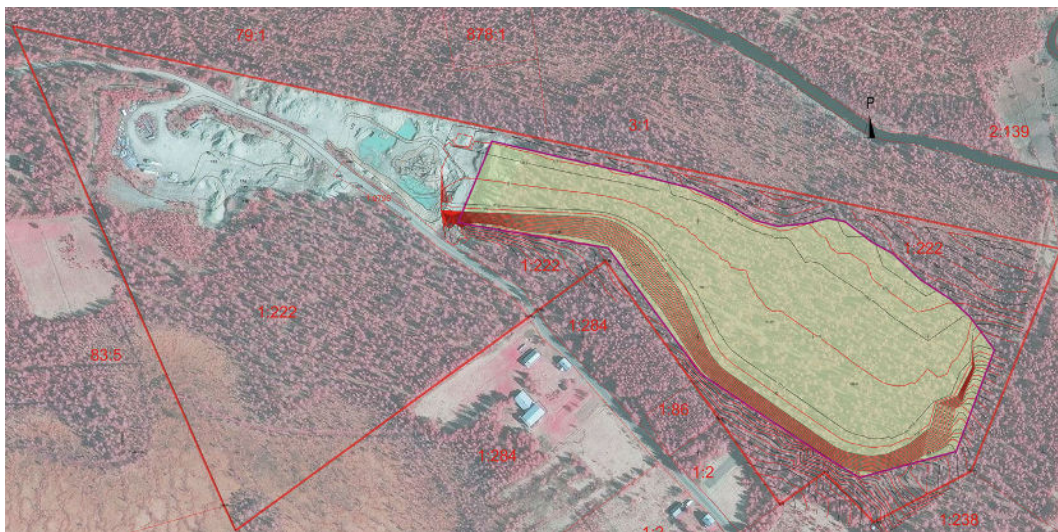
Maisemavaikutusten kannalta merkittävää on maisemallisesti aroilla alueilla tapahtuva rakentaminen. Luontoselvityksessä tunnistetut arvokkaat luontokohteet ovat myös arvokkaita maisemakohteita. Maisemallisesti arkoja alueita ovat tällä suunnittelualueella rantavyöhyke, Pyhäjoen ympäristö, suoalueet ja Soutajan tunturialue. Nämä kohteet on kaavassa jätetty rakentamattomiksi ja niiden luonto- ja maisema-arvoja on suojeltu.

Pyhäjärven kylän alue on paikallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa. Pyhäjärven kylän alueen ominaispiirteitä ovat tiiviit rakennusryhmät, niiden väliset peltoaukeat ja puuryhmät sekä rakennusten välistä avautuva näkymä Pyhäjärvelle ja sen taustalla Pyhätunturille. Alueella tapahtuva rakentaminen ja ympäristönhoito tulee toteuttaa niin, että alueen maisemallisia arvoja ei heikennetä. Maisemakuvan kannalta oleellisia tekijöitä ovat peltojen avoimuus, näkymäsektorit rakennusten ja puiden välistä ja perinteisen rakennustavan säilyminen.

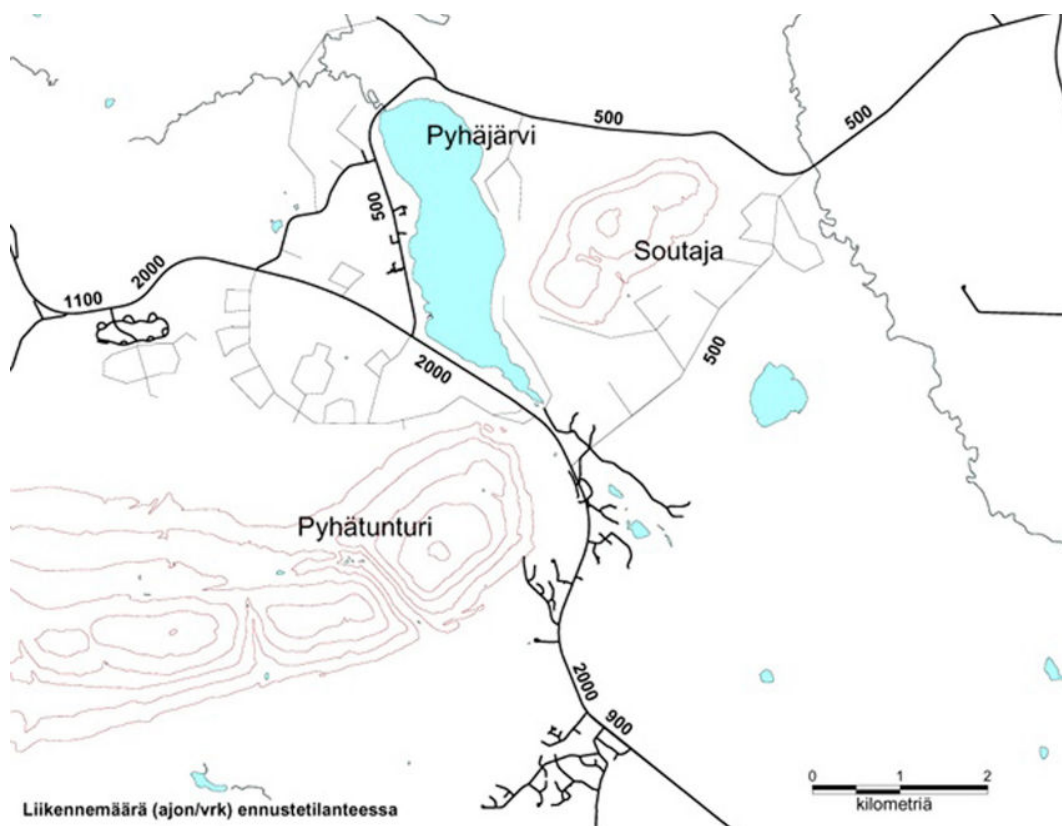
Yleiskaavalla vaikutetaan pääasiassa rakennettujen alueiden sijaintiin ja laajuuteen. Kaavassa on annettu määräyksiä myös rakentamistavoista eri rakennusalueilla. Kyläalueella uudisrakentaminen on tehtävä perinteisen rakennustavan mukaisesti päärakennus ja talousrakennus pihapiiriksi ryhmittäen. Rakennusten välissä on säilytettävä avointa maisematilaa. Kyläalueen vieressä sijaitsevalla matkailupalvelujen alueella keskeisiä periaatteita alueen toteutuksessa ovat tiivis ja yhtenäinen rakennustapa sekä suojaisien ulkotilojen luominen kokoamalla rakennukset ryhmiksi. Myös loma-asuntoalueet tulee osa-aluekohtaisesti toteuttaa yhtenäisellä rakennustavalla.

Maa-ainesten ottamishankkeella on välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ympäristöön. Ottosuunnitelmassa esitetään millaisia ottamistoiminnan aikaisia ja sen jälkeisiä muutoksia alueen lähi- ja kaukomaisemassa tulee tapahtumaan, mistä ilmansuunnista tarkasteltuna muutokset tulevat olemaan merkittävimmät sekä miten muutoksia aiotaan lieventää.

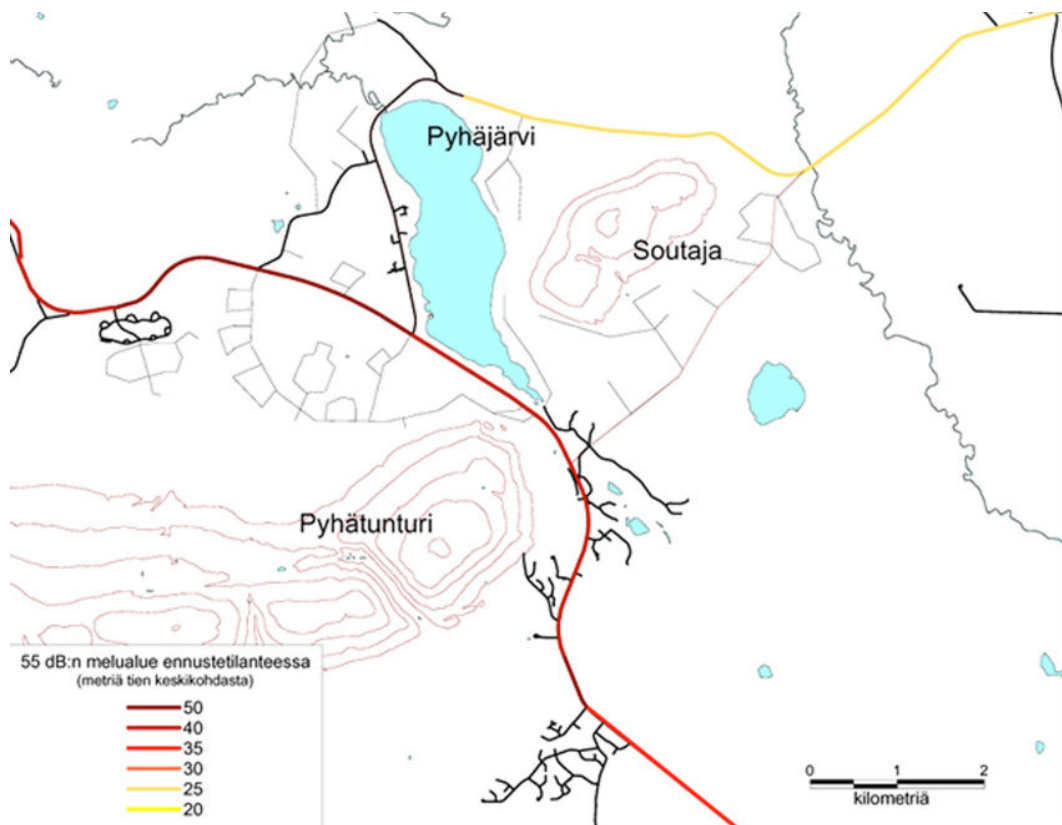
Ottoalue sijaitsee rinteessä, joten sen vaikutukset kaukomaisemaan ovat vähäiset, kun harjanteen profiilia ei rikota. Alue on puuston ympäröimää, joten alue ei näy pohjoiseen Pyhäjoelle eikä etelään Mättäsenaapan suoalueelle. Alueen maaston muotoilusta ja jatkokäytöstä on laadittu suunnitelmat (kuvat 24 ja 25).

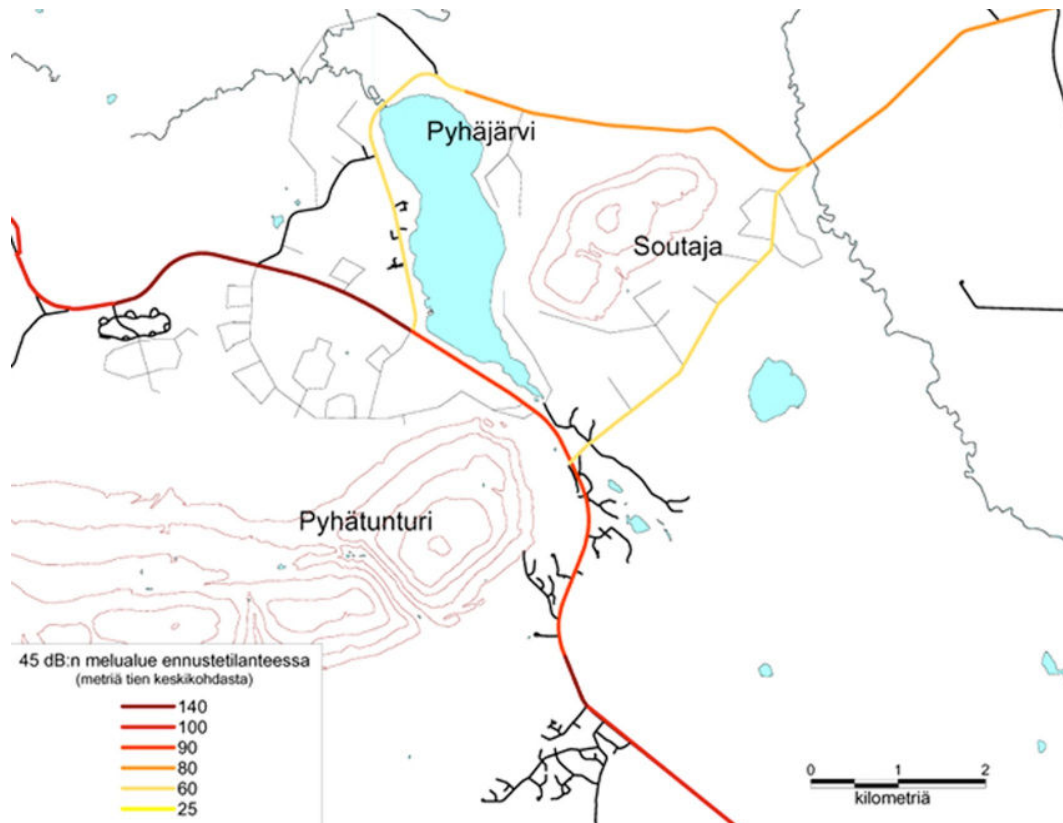
Kuva 24. Maa-ainesten ottoalueen maastonmuotoilu (Pohjois-Suomen Suunnittelupalvelu Oy, 2014).

Kuva 26. Liikenne-ennuste, LT-konsultit Oy 2001.

Kuva 27. 55 dB mukaiset melualueet, LT-konsultit Oy 2001.

Kuva 28. 45 dB mukaiset melualueet, LT-konsultit Oy 2001.

Haapaharjunttiellä on jonkin verran raskasta liikennettä maa-ainesten oton johdosta. Otto alueella jatkuu.

6.7 Vaikutukset tekniseen huoltoon

Uusien rakennusalueiden rakentamisen myötä tulee toteutettavaksi myös uusien alueiden katuverkko ja kunnallistekniikka.

6.8 Vaikutukset talouteen

Pyhäjärven kylän alue liittyy Pyhänturin matkailukeskuksen alueeseen ja on laajasti ajatellen osa sitä. Kaava mahdollistaa kylän ja sen palveluiden kehittämisen muista alueista riippumatta, mutta todennäköisesti sen tulevaisuus kuitenkin kytkeytyy koko matkailukeskuksen kehitykseen. Kylä voi toimia matkailukeskuksen palveluntarjontaa täydentävänä alueena, jolloin sen vahvuuksia voivat olla paikallisen kulttuurin ja Lapin kylän sekä Pyhäjärven ja Pyhäjoen virkistyskäytön tarjoamat mahdollisuudet.

Kaavan taloudellisia vaikutuksia voidaan tarkastella kaavan toteutuksen kannalta ja kaavan mukaisen lopullisen tilanteen kannalta. Kaavan toteutus riippuu useasta tekijästä, joista merkittävimpiä ovat taloudelliset resurssit ja matkailuliiketoiminnan toimintaedellytykset. Toteutus jakautuu usealle vuodelle tai vuosikymmenelle.

Toteutuksen aikaiset taloudelliset vaikutukset ovat lähinnä maan hankinnan, suunnittelun ja rakentamisen sekä tähän liittyvän huollon kustannuksia. Nämä kustannukset/tulot kohdentuvat pääosin alueen toimijoille ja maanomistajille. Toisaalta rakentaminen luo työtä ja tuloja, jonka vaikutus jakautuu seudullisesti varsin laajalle alihankintaketjussa. Kunnan kannalta kustannuksia tulee infrastruktuurin rakentamisesta. Toisaalta nämä kustannukset voidaan osittain periä maanomistajilta kaavoituskorvauksien ja liittymämaksujen kautta.

Alueen kehittyessä kasvaa alueen liikevaihto ja työvoiman tarve palveluyrityksissä. Alueen palvelurakenteen kehittyessä alueen vetovoima kasvaa, mikä näkyy kiinteistöjen arvonnousuna. Rakentamisen myötä myös kiinteistöveron tuotto kasvaa.

Maa-ainesten ottamisella on merkittävä vaikutus kunnan talouteen.

6.9 Vaikutukset terveyteen

Kaavalla ei ole suoria vaikutuksia terveyteen. Kaava tehostaa alueen ulkoilu- ja virkistyskäyttöä, jolla on välillisiä positiivisia terveysvaikutuksia. Alueelle ei ole osoitettu ilmaa, maaperää tai vesiä pilaavia toimintoja. Maa-ainesten ottoalue ei vaikuta ympäristöä heikentävästi, kunhan huolehditaan alueen asianmukaisesta suunnittelusta, toteutuksesta ja jälkihoidosta lupaehtojen mukaisesti.

6.10 Vaikutukset sosiaalisiin oloihin

Kaava ei merkittävästi muuta alueen nykyisiä sosiaalisia oloja. Kyläalue säilyy pysyvän asumisen alueena ja loma-asuminen keskittyy järven itä- ja länsipuolelle. Alueen matkailu- ja virkistyskäyttö tulee lisääntymään, joka saattaa aiheuttaa joidenkin sosiaalisten ilmiöiden kärjistymistä. Näitä voivat olla esimerkiksi pysyvien asukkaiden ja loma-asukkaiden/matkailijoiden väliset konfliktit ja häiriökäyttäytyminen tai jonkin toiminnan sellaiseksi kokeminen.

Mikäli kaavan tavoitteiden mukainen kasvu edes osittain toteutuu, tarjoaa se mahdollisuuden Pyhäjärven kylän elpymiselle taantuvasta alueesta kasvavaksi ja toimivaksi yhteisöksi. Kylällä voi tällöin olla merkittävä rooli matkailukeskuksen henkilökunnan asuinalueena. Kaava mahdollistaa oman kyläperinteeseen tukeutuvan yhteisöllisen identiteetin syntymisen alueelle.

Uhkana on, että alueen kehitys jää viereisen matkailukeskuksen ydinalueen kehityksen varjoon. Matkailukeskuksen kehittyessä näin varmaan aluksi käykin investointien kohdentuessa ydinalueelle. Kasvun jatkuessa hyvinvointi kuitenkin leviää alueelle laajemmin. Siirtymävaihetta lievittämään pitää kaikin tavoin edistää kylässä jo toimivien yritysten toimintaedellytyksiä ja kylälle ominaisia matkailullisia ja muita vahvuuksia.

6.11 Vaikutukset kulttuuriperintöön

Kaavassa on huomioitu alueen kulttuurihistorialliset arvot. Näitä ovat Pyhäjärven kylän paikallisesti arvokas kulttuurimaisema sekä muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Osayleiskaava säilyttää keskeisen kyläalueen ja ohjaa uudisrakentamista alueen länsilaidalle Haapaharjuntien varteen. Haapaharjun 1920-luvulla rakennettu taloryhmä on säilytetty asuinkäytössä. Kaava-alueella sijaitsevat kulttuurihistoriallisesti arvokkaat asuinrakennukset ja niiden pihapiirit tulee säilyttää.

6.12 Muut merkittävät vaikutukset

Kaava-alueen raja kulkee itä-länsi suunnassa Pyhäjärven halki. Vesialue luonnollisesti yhdistää kaikki järven ympärillä olevat alueet ja tätä kautta kaavalla on välillisiä vaikutuksia myös järven etelärannalle. Näitä ovat veden laatu, vesialueen käyttö ja rantamaisema. Alueen loma-asukkaiden ja matkailijoiden lisääntyessä myös vesialueen käyttö todennäköisesti kasvaa. Järven ja rakennusalueiden väliin jää suurimmaksi osaksi viherkaista, joten kaavalla ei ole merkittävää vaikutusta rantamaisemaan.

6.13 Vaikutusselvityksen huomiointi

Kaavan toteuttaminen tapahtuu vaiheittain ja vähitellen usean vuoden/vuosikymmenen aikana. Alueen käytön vaikutuksia arvioitaessa on oleellista ottaa aikaperspektiivi huomioon. Vaikutukset

riippuvat kaavan toteutusasteesta. Alueen käyttö kasvaa vaiheittain toteutuksen tahdissa, mikä antaa aikaa ja mahdollisuuksia reagoida lisääntyvän käytön vaatimuksiin.

Vaikutusten arvioinnissa nousi esiin muutamia mahdollisia negatiivisia vaikutuksia, joita kaavan toteutuksella voi olla:

- lisääntyvien kävijämäärien aiheuttama luonnon kuluminen
- matkailijoiden ja vakituisten asujien ristiriitojen kärjistyminen
- alueen kasvun aiheuttama luonto- ja maisema-arvojen heikentyminen

Nämä tekijät on suunnittelun aikana tunnistettu ja niitä on pyritty suunnittelun keinoin lieventämään. Kaavassa on toimintojen keskinäisellä sijoittamisella ja niiden väliin jäävillä laajoilla vihervyöhykkeillä pyritty varmistamaan erilaisten toimintojen häiriöttömyys. Liikenneverkon ja ulkoilureittien suunnittelulla on pyritty ohjaamaan liikkuminen alueen kokonaisuuden toimivuuden kannalta järkevästi. Rakentaminen on esitetty nykyistä yhdyskuntarakennetta täydentäen ja luonto- ja maisema-arvot selvitysten mukaisesti huomioiden.

7. YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Nykyisten alueiden täydennysrakentamista lukuun ottamatta alueen laajempi rakentaminen edellyttää asemakaavan laatimista. Yleiskaava-alueella laaditaan asemakaavoja ilmenevien tarpeiden vaatimassa aikataulussa.

Lahdessa 19.4.2017

Sauli Havas, arkkitehti SAFA
Arkkitehtitoimisto Havas Rosberg Oy

LIITTEET

Liite 1. Viranomaisneuvottelun 24.4.2012 muistio

Liite 2. Työneuvottelun 30.5.2013 muistio

Liite 3. Työneuvottelun 13.8.2014 muistio

Liite 4. Työneuvottelun 19.5.2016 muistio

Liite 5. Tiivistelmä osayleiskaavaluonnoksesta saaduista lausunnoista ja mielipiteistä sekä niihin laaditut vastineet

Liite 6. Tiivistelmä osayleiskaavaehdotuksesta saaduista lausunnoista ja muistutuksista sekä niihin laaditut vastineet

Liite 7. Tiivistelmä uudestaan nähtävillä olleesta osayleiskaavaehdotuksesta saaduista lausunnoista ja muistutuksista sekä niihin laaditut vastineet